

Majetkové trestné činy se zaměřením na trestný čin krádeže

Petr Obdržálek

Bakalářská práce
2023

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Petr Obdržálek
Osobní číslo: L20101
Studijní program: B1032A020002 Ochrana obyvatelstva
Forma studia: Kombinovaná
Téma práce: Majetkové trestné činy se zaměřením na trestný čin krádeže

Zásady pro vypracování

1. Charakterizujte základní pojmy a vymezte právní rámec majetkových trestných činů v České republice.
2. Charakterizujte majetkovou trestnou činnost v České republice.
3. Rozeberte skutkovou podstatu trestného činu krádeže podle § 205 trestního zákoníku.
4. Na základě empirického šetření proveďte návrhy de lege ferenda k zamezení a předcházení majetkové trestné činnosti v České republice.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-576-0.
  2. JELÍNEK, Jiří a kol., *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2020. ISBN 978-80-7502-395-7.
  3. VÁLKOVÁ, Helena a kol., *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3.
- Další odborná literatura dle doporučení vedoucí bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Radomíra Veselá, PhD. LL.M.**
Ústav environmentální bezpečnosti

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **5. května 2023**

L.S.

---

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

---

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2022

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 05.05.2022

Jméno a příjmení studenta: Petr Obdržálek

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Předmětem a cílem bakalářské práce je vymežit stav, strukturu a vývoj majetkové trestné činnosti v České republice. Teoretická část bakalářské práce nejprve charakterizuje právní rámec majetkové trestné činnosti, dále ji definuje, vymezuje její specifika se zaměřením na trestný čin krádeže, a dále popisuje vývoj majetkové kriminality v České republice, včetně kriminogenních faktorů ovlivňujících její stav. V praktické části se práce zabývá vyhodnocením majetkové trestné činnosti v České republice na základě statistických údajů a dotazníkového šetření provedeného mezi příslušníky Krajského ředitelství policie Zlínského kraje, a to z hlediska její četnosti a skladby, přičemž se zaměřuje na nejméně frekventovaný majetkový trestný čin – trestný čin krádeže, a dále na výskyt majetkové trestné činnosti ve Zlínském kraji. Na základě provedeného vyhodnocení jsou vyvozeny návrhy de lege ferenda směřující k předcházení majetkové trestné činnosti.

Klíčová slova: krádeže, kriminologie, majetková kriminalita, trestní právo, trestní zákoník, trestné činy majetkové, Zlínský kraj.

ABSTRACT

The subject and aim of the bachelor thesis is to define the state, structure and development of property crime in the Czech Republic. The theoretical part of the bachelor thesis first characterizes the legal framework of property crime, then defines it, defines its specifics with a focus on the crime of theft, and then describes the development of property crime in the Czech Republic, including criminogenic factors affecting its status. The practical part of the thesis deals with the evaluation of property crime in the Czech Republic on the basis of statistical data and a questionnaire survey conducted among officers of the Regional Police Directorate of the Zlín Region, in terms of its frequency and composition, focusing on the most frequent property crime – the crime of theft, as well as on the incidence of property crime in the Zlín Region. On the basis of the evaluation, de lege ferenda proposals are made to prevent property crime.

Keywords: thefts, criminology, property criminality, criminal law, criminal code, offences against property, Zlín Region.

Tímto chci, v první řadě, poděkovat za vedení bakalářské práce paní JUDr. Radomíře Veselé, PhD. LL.M., a to především za čas, který se mnou strávila konzultacemi a za rady, které díky svým kariérním zkušenostem mi mohla předat. Také velmi děkuji všem ostatním, bez kterých by nemohla daná práce vzniknout, a to především mým kolegům z Policie České republiky, kteří se podíleli na dotazníkovém šetření a své přítelkyni, která mi byla oporou po celou dobu tvorby zmíněné práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 MAJETKOVÁ TRESTNÁ ČINNOST	13
1.1 POJEM A ZNAKY TRESTNÉHO ČINU	13
1.2 VYMEZENÍ CHARAKTERISTICKÝCH ZNAKŮ MAJETKOVÝCH TRESTNÝCH ČINŮ	14
1.2.1 Objekt.....	15
1.2.2 Objektivní stránka	17
1.2.3 Subjekt.....	18
1.2.4 Subjektivní stránka.....	19
1.3 ROZBOR JEDNOTLIVÝCH SKUTKOVÝCH PODSTAT	20
1.3.1 Trestné činy obohacovací – zpronevěra podle § 206 TrZ.....	20
1.3.2 Trestné činy poškozovací – poškození cizí věci podle § 228 TrZ	21
1.3.3 Krádež užitku – neoprávněné užívání cizí věci podle § 207 TrZ	23
1.3.4 Trestné činy kořistnické – legalizace výnosu z trestné činnosti podle § 216 TrZ.....	24
2 ROZBOR SKUTKOVÉ PODSTATY TRESTNÉHO ČINU KRÁDEŽE PODLE § 205 TRESTNÍHO ZÁKONÍKU	26
3 KRIMINOGENNÍ FAKTORY	33
3.1 PŘÍČINY A CHARAKTER MAJETKOVÉ KRIMINALITY	33
3.2 VLIVY NA OSOBNOST PACHATELE	35
II PRAKTICKÁ ČÁST	38
4 STATISTICKÉ VYJÁDŘENÍ NÁPADU TRESTNÝCH ČINŮ PROTI MAJETKU SE ZAMŘEŽENÍM NA KRÁDEŽ	39
4.1 STATISTICKÉ SROVNÁNÍ MAJETKOVÉ KRIMINALITY S CELKOVÝM NÁPADEM TRESTNÉ ČINNOSTI V ČESKÉ REPUBLICE ZA OBDOBÍ 2012 AŽ 2022	39
4.1.1 Statistické srovnání majetkové kriminality v České republice s majetkovou kriminalitou na teritoriu ZLK za období 2012 až 2022	42
4.2 STATISTICKÉ VYJÁDŘENÍ PODÍLU TRESTNÉHO ČINU KRÁDEŽE MEZI MAJETKOVOU TRESTNOU ČINNOSTÍ	43
4.2.1 Statistické vyjádření podílu trestného činu krádeže mezi majetkovou trestnou činností na teritoriu Zlínského kraje za období 2012 až 2022	45
5 EMPIRICKÉ ŠETŘENÍ	47
6 NÁVRHY DE LEGA FERENDA	60
ZÁVĚR	63
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	65
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	72
SEZNAM GRAFŮ	73

SEZNAM TABULEK.....	74
SEZNAM PŘÍLOH.....	75

ÚVOD

Tématem bakalářské práce je problematika majetkových trestných činů s konkrétním zaměřením na trestný čin krádeže. Cílem práce je poskytnout komplexní pohled na oblast majetkové kriminality a podrobně se zaměřit na trestný čin krádeže. Krádež je jednou z nejčastějších forem majetkové trestné činnosti, jež znatelně ovlivňuje bezpečnost a důvěru obyvatelstva v právní systém demokratického státu. Ať už se jedná o krádež v podobě základní či kvalifikované skutkové podstaty nebo krádež, jež svojí závažností naplňuje materiálně-formální znaky přestupku. S krádeží v podobě přestupku se osobně při výkonu svého povolání setkávám nejčastěji. Práce se detailně zaměřuje na definici krádeže, její charakteristiku či formy spáchání. Dále je pozornost věnována příčinám tohoto trestného činu, statistikám, trendům v jeho výskytu a také účinnosti stávajících preventivních a represivních opatření. Na základě těchto poznatků jsou navrženy možnosti zlepšení současného stavu a také doporučení pro praxi v této oblasti. Vzhledem k mému pracovnímu poměru, jakožto příslušníka Policie České republiky (dále jen „PČR“), služebně zařazeného u pořádkové služby PČR na Obvodním oddělení Napajedla, je mi právě tato oblast kriminality velmi blízká.

Obecně lze říci, že protiprávní jednání, jehož se pachatelé v současnosti dopouštějí, bývá zpravidla majetkově motivováno. Záměrem těchto pachatelů je především získat majetkový prospěch pro sebe či jiného, případně způsobit oběti činu majetkovou újmu.

Četnost protiprávního jednání mířícího proti cizímu majetku, je od ukončení nouzového stavu, jenž byl vyhlášen za doby pandemie covid-19, na vzestupu. K tomuto fenoménu dochází i přes skutečnost, že nově přijatou právní úpravou, došlo ke zvýšení hranice peněžité částky vyjadřující rozsah škody způsobené trestným činem z původních 5.000 Kč na 10.000 Kč. Právě tato hranice rozlišuje odpovědnost za přestupek a odpovědnost trestněprávní. V praxi dané zvýšení hranice škody napomohlo k úbytku nápadu případů na trestní soudy, a tím přispělo ke snížení přetížení soudního aparátu. Nicméně je třeba poznamenat, že v důsledku posunutí hranice naopak vzrostl počet jednání kvalifikovaných jako přestupky. Ty jsou zpravidla řešeny prostřednictvím správního řízení a jejich pachatelé jsou sankcionováni ve většině případů peněžitým trestem. Bohužel častokrát tento druh sankce dostatečně nenaplňuje požadavek zábranné a výchovné funkce trestu. V praxi jsou poměrně časté případy, kdy jsou si pachatelé vědomi hrozícího mírného postihu, a schylují se tak ke krádežím prostým, při nichž hranice škody

nepřesáhne 10.000 Kč. Tímto svým jednáním zamezí vedení trestního řízení. Namísto toho je proti nim zahájeno pouze řízení správní, u něhož se projevuje méně represivní účinek.

Bakalářská práce je strukturovaná do dvou hlavních částí – část teoretická a praktická. Každá z těchto částí je následně tvořena řadou kapitol. První kapitola je věnována obecné charakteristice tohoto právního odvětví. Konkrétně se snaží o vymezení základních pojmů a charakteristik, které trestní právo hmotné ovládají. Následně se již práce zabývá definováním skupiny majetkových trestných činů obsažených v hlavě páté zvláštní části trestního zákoníku, konkrétně jejich společnými znaky. I přesto, že se tato hlava trestního zákoníku dále nečlení na pododdíly, je možné ji z hlediska právního a kriminologického rozdělit do čtyř charakteristických kategorií. Jejich bližšímu představení a analýze jednotlivých skutkových podstat se věnují následující podkapitoly.

Samostatnou kapitolu představuje trestný čin krádeže, jenž je upraven v ustanovení § 205 trestního zákoníku (dále jen „TrZ“). Na tomto místě je rozebrána jeho základní i kvalifikovaná skutková podstata, přičemž nejvíce se pozornost zaměřuje na základní skutkovou podstatu, jejíž naplnění je v policejní praxi nejběžnější.

Závěr teoretické části práce se zaměřuje na představení kriminogenních faktorů, tedy podnětů, které mohou pohnout osoby k páčání majetkové kriminality. Tyto aspekty jsou schopny být významnými impulsivními faktory k páčání trestné činnosti a jejich pochopení a analýza je důležitá pro prevenci kriminality.

V praktické části bakalářské práce jsou prezentována statistická data získaná především prostřednictvím internetových stránek PČR. Pozornost se soustřeďuje konkrétně na vyobrazení celkového podílu majetkové kriminality v České republice, resp. ve Zlínském kraji (dále jen „ZLK“), v poměru s celkovou registrovanou trestnou činností spáchanou v období od roku 2012 až 2022 včetně. Zvláštní pozornost je věnována trestnému činu krádeže podle § 205 TrZ, jenž tvoří podstatnou část registrované kriminality. Na základě dat můžeme dále pozorovat změny v oblasti majetkové kriminality v posledních letech, a to i včetně poměrně zajímavého období nouzového stavu, v němž došlo, v návaznosti na paragrafové znění § 205 odst. 4 písm. a) TrZ, k výraznému zvýšení trestní sazby.

Součástí úpravy v trestním zákoníku je vždy v jednotlivých ustanoveních i trestní sazba, která hrozí trestně odpovědnému pachateli za protiprávní jednání, jehož se dopustil. Trestní sankce má za cíl úmyslně působit pachateli újmu (odplatná funkce), avšak také současně zaujímá generálně preventivní účinek, což znamená, že její aplikací

dochází k výchovnému působení na členy společnosti. Aplikace prevence bude dále záviset i na práci s již zmíněnými kriminogenními faktory.

Závěrečná část práce představuje návrhy na změny v platné právní úpravě (*de lege ferenda*) a také výsledky provedeného empirického šetření, jež probíhalo mezi příslušníky Krajského ředitelství policie ZLK. Otázky v dotazníku jsou zvoleny tak, aby závěry z něj byly jednoznačné, a došlo k řádnému naplnění jeho účelu. Konkrétně se jedná o otázky týkající se represe, prevence či možné osoby a motivu pachatele k páčání trestné činnosti. Většina dotazů byla soustředěna na názor respondenta na danou problematiku, nikoli na fakta. Získaná data byla následně vyhodnocena a samotný závěr práce je věnován jejich zhodnocení a porovnání s očekávanými výsledky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MAJETKOVÁ TRESTNÁ ČINNOST

V první části této kapitoly je okrajově představen pojem trestného činu, jakožto základu pro trestní odpovědnost pachatele. Konkrétně pozornost směřuje na obligatorní znaky, které musí být kumulativně naplněny, abychom mohli čin označit za trestný. Dále je tato část práce, jež představuje obecný úvod, věnována charakteristice páté hlavy zvláštní části trestního zákoníku, tedy majetkovým trestným činům. Především se zaměřuje na rysy společné všem skutkovým podstatám této skupiny. Následně se již práce zabývá jednotlivými skutkovými podstatami majetkových trestných činů, které lze z právního hlediska rozdělit do čtyř kategorií. V navazující části práce jsou poté tato trestní jednání podrobněji definována.

1.1 Pojem a znaky trestného činu

Definici trestného činu nalezneme v § 13 odst. 1 TrZ, z něhož vyplývá, že „*trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně*“ (Česko, 2009, str. 356). Definici dále doplňuje ustanovení § 111 TrZ, podle něhož se trestným činem rozumí „*jen čin soudně trestný, a pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, též příprava k trestnému činu, pokus trestného činu, organizátorství, návod a pomoc*“ (Česko, 2009, str. 380).

Trestné činy jsou dále členěny na základě tzv. bipartice, resp. podle trestní sazby, která za jejich spáchání pachateli hrozí. Tyto kategorie jsou uvedeny v § 14 TrZ a zahrnují:

- a) Přečiny, které představují všechny nedbalostní trestné činy a úmyslné trestné činy, za něž hrozí trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let (např. zde můžeme zařadit trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky upravený v § 274 TrZ).
- b) Zločiny, jež můžeme označit za zbytkovou kategorii, do níž zařazujeme všechny trestné činy, které nejsou přečiny.
- c) Zvlášť závažné zločiny, za něž pokládáme ty úmyslné trestné činy, na které stanoví trestní zákoník TrZ trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně 10 let (Malík, 2018).

U mladistvého pachatele nehovoříme v případě jeho protiprávního jednání o trestném činu, nýbrž o provinění, jež je upraveno v zákoně č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže. Touto skutečností však nedochází k narušení zmíněné bipartice (Novotný, 2017).

Spáchání trestného činu zakládá trestní odpovědnost pachatele a lze za něj uložit trestněprávní sankci. Abychom mohli čin kvalifikovat jako trestný, je nutné, aby byly kumulativně naplněny následující předpoklady:

Protiprávnost činu, jež může být v ustanoveních výslovně uvedena (např. slovy „porušením důležité povinnosti“), avšak nemusí tomu tak být vždy, a je ji poté nutné dovodit z ustanovení výkladem. Pro právní řád platí bezrozpornost. Z této skutečnosti lze vyvodit závěr, že co pokládáme za protiprávní z hlediska trestního práva, musí být považováno za protiprávní i podle jiného právního odvětví. Protiprávnost činu může být v určitých případech také vyloučena, a to samotným trestním zákoníkem například aplikací okolností vylučujících protiprávnost podle § 28 až § 32 TrZ či případně jiným právním předpisem (Novotný, 2017).

Dalším předpokladem, jenž musí být naplněn je výslovné označení činu za trestný trestním zákoníkem.

Za poslední z požadavků můžeme označit nutnost naplnění formálních znaků, které trestní zákon předepisuje. Tyto znaky označujeme jako znaky formální a následně je můžeme rozdělit do dvou skupin. První skupinu zaujímají znaky typové. Těmito se od sebe odlišují jednotlivé trestné činy, vyjadřují typovou škodlivost daného protiprávního jednání. Charakterizují objekt, objektivní stránku, subjekt, subjektivní stránku. Nalezneme je ve zvláštní části trestního zákoníku. Druhou skupinu tvoří obecné znaky, jež jsou společné všem trestným činům, nemají tak rozlišující funkci a nalezneme je v obecné části trestního zákoníku. Mezi tyto řadíme věk, přičetnost a u mladistvých pachatelů navíc rozumovou a mravní vyspělost (Malík, 2018).

1.2 Vymezení charakteristických znaků majetkových trestných činů

Trestné činy proti majetku nalezneme v páté hlavě zvláštní části trestního zákoníku. Z hlediska systematického můžeme tedy majetek zařadit mezi jeden z nejvýznamnějších zájmů, jemuž TrZ poskytuje ochranu. Nutno však zmínit, že to nejsou pouze skutkové podstaty upravené v hlavě páté, jež objekt majetkových trestných činů chrání. Takové skutkové podstaty nalezneme roztroušeny v celém trestním zákoníku. Lze zmínit především skutkové podstaty trestných činů hospodářských, jež jsou upraveny v hlavě šesté zvláštní části trestního zákoníku (Jelínek a kol., 2021). Následující text práce je věnován představení jednotlivých typových znaků charakteristických pro celou kategorii majetkových trestných činů.

1.2.1 Objekt

Jak již bylo zmíněno výše, objektům skutkových podstat majetkových trestných činů trestní zákon poskytuje jednu z nejvyšších ochran. Konkrétními chráněnými statky jsou především vlastnictví, majetek jako celek a statky nehmotné. Majetkové trestné činy tak mimo jiné neoprávněně zasahují do ústavního práva zakotveného v Listině základních lidských práv a svobod. Konkrétně do práva každého, vlastnit majetek. Je nutné zdůraznit, že se jedná o zásah neoprávněný. V českém právním řádu jsou totiž upraveny krajně přípustné zásahy do tohoto ústavního práva, k nimž dochází ve veřejném zájmu, a není je možné ztotožňovat s protiprávním jednáním, kterému se věnuje tato práce. Za jeden z těchto přípustných zásahů lze považovat například institut vyvlastnění (Česko, 1993).

Následující text práce se podrobněji věnuje představení zmíněných charakteristických objektů majetkových trestných činů.

1. Majetek

TrZ neobsahuje definici pojmu majetek. Pro jeho výklad je nutné aplikovat občanský zákoník, resp. jeho ustanovení § 495, kde je definován jako „*souhrn všeho, co osobě patří*“ (Česko, 2012, str. 1081). Tuto definici ve svém komentáři doplňuje Petrov (2019, s. 548), který majetek vymezuje jako „*soubor všech aktiv náležejících konkrétní osobě (FO či PO). Osobě mohou náležet hodnoty z absolutního majetkového poměru (typicky věci ve vlastnictví), ale též hodnoty plynoucí ze závazkového právního vztahu (např. pohledávka). soubor všech majetkových hodnot, čímž se rozumí věci, pohledávek a jiných práv a dalších penězi ocenitelných hodnot.*“ Právo vlastnit majetek je zakotveno v ústavním předpise č. 2/1993 Sb., Listině základních práv a svobod. Majetek osoby je chráněn jak ve vztahu k moci veřejné, tak také ve vztahu k jiným subjektům.

2. Vlastnictví

Vymezení předmětu vlastnictví opět nalezneme v soukromoprávní úpravě, konkrétně v § 1011 občanského zákoníku, který za vlastnictví označuje „*vše, co někomu patří, všechny jeho věci hmotné i nehmotné*“ (Česko, 2012, str. 1136). Ačkoliv se na první pohled jeví pojmy majetku a vlastnictví jako totožné, jsou mezi nimi charakteristické odlišnosti. Pojem vlastnictví pojímá toliko věci hmotné a nehmotné, jež někomu patří, avšak v případě věci nehmotné jsou to pouze taková práva, jejichž povaha to připouští. Za vlastnictví určitého subjektu pokládáme všechny věci nehmotné i hmotné, které jí patří.

Práva, která nejsou věcmi, dané osobě rovněž náleží, jsou jejím majetkem, ale již je nelze pokládat za její vlastnictví (David a kol., 2018).

3. Nehmotné statky

Za nehmotný statek pokládáme zvláštní typ objektu právních vztahů nehmotné povahy. Mezi nehmotné statky řadíme například myšlenky, know-how, obchodní jméno, vynález či ochrannou známku. I v trestním právu nalezneme skutkové podstaty s nehmotnými objekty. U skupiny majetkových trestných činů se jedná především o kategorii tzv. počítačových deliktů upravených v ustanoveních § 230 až § 232 TrZ. Jejich druhovým objektem je zájem na ochraně dat, která jsou uložena na nosiči informací, a to proti jejich neoprávněnému užití, neoprávněným změnám, poškození, zničení, učinění neupotřebitelnými a jinými neoprávněnými zásahy. Nepřímo se tak chrání i například obchodní tajemství, autorská díla, informace o pacientech či utajované informace. Nehmotný statek je chráněn rovněž skutkovou podstatou ustanovení § 208 TrZ, jež upravuje trestný čin neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru. Objektem tohoto trestného činu je především vlastnictví domu, bytu či nebytového prostoru, případně oprávnění užívat je nebo s nimi disponovat (Jelínek, 2022).

S objektem trestného činu je úzce spojen pojem předmětu útoku. Jejich vzájemný vztah je možné vymezit následovně. Objekt trestného činu představuje právem chráněné zájmy, statky a hodnoty. Předmět útoku trestného činu označuje osoby či věci, na které pachatel bezprostředně útočí, pojem se tedy týká konkrétního jednání, jež porušilo daný chráněný objekt (Jelínek, 2022).

U trestných činů hlavy páté zvláštní části trestního zákoníku představuje předmět útoku věc. Ve většině případů se konkrétně jedná o věc cizí. Je nám znám pouze jeden trestný čin z této hlavy, u něhož se postihuje protiprávní jednání směřující proti věci vlastní, a to trestný čin zneužívání vlastnictví podle ustanovení § 229 TrZ. V obecné rovině TrZ nerozlišuje, zda se jedná o útok proti hmotnému či nehmotnému statku. Z povahy určitých trestných činů však lze rozeznat určité skutkové podstaty postihující toliko protiprávní jednání vedené proti věci hmotné (Jelínek a kol., 2020).

V některých případech může být obtížné rozpoznat, kdy se jedná o poškození věci své či cizí. Tímto se nakonec zabíral i Nejvyšší soud (2019), který ve svém vlastním posouzení uvedl, že cizí věci se rozumí věc, jež nenáleží pachateli nebo která nenáleží výhradně jemu.

1.2.2 Objektivní stránka

Objektivní stránka je jedním ze základních znaků skutkové podstaty, který se zabývá skutečností, jak byl daný trestný čin spáchán a jaké jsou, v příčinné souvislosti s ním, způsobené následky (Malík, 2018).

Pro stupeň společenské škodlivosti má mimo jiné podstatný význam výše způsobené škody. Právě vzniklá škoda může ve většině případů rozlišit, zda se pachatel dopustil přestupkového či trestněprávního jednání. Pevné částky vyjadřující rozsah škody způsobené trestným činem jsou upraveny v ustanovení § 138 TrZ (Šámal a kol., 2022).

Tabulka 1 Kategorie výše škod před a po novele

Kategorie škod	Stav před novelizací	Stav po novelizaci
škoda nikoli nepatrná	nejméně 5.000 Kč	nejméně 10.000 Kč
škoda nikoli malá	nejméně 25.000 Kč	nejméně 50.000 Kč
škoda větší	nejméně 50.000 Kč	nejméně 100.000 Kč
škoda značná	nejméně 500.000 Kč	nejméně 1.000.000 Kč
škoda velkého rozsahu	nejméně 5.000.000 Kč	nejméně 10.000.000 Kč

Zdroj: Jelínek a kol.2020; Rücklová, 2020, vlastní zpracování

V roce 2020 došlo přijetím zákona č. 333/2020 Sb., ke zvýšení hranice peněžité částky vyjadřující rozsah škody způsobené trestným činem z původních 5.000 Kč na 10.000 Kč, resp. u všech hodnot došlo ke zvýšení hranice škody na dvojnásobnou hodnotu (Rücklová, 2020).

Ustanovení § 138 odst. 1 TrZ, upravující kategorie škod, se užije i pro určení výše prospěchu, nákladů k odstranění následků poškození životního prostředí a hodnoty věci či jiné majetkové hodnoty (Jelínek a kol, 2020). Stanovením pevných hranic došlo k naplnění požadavku jasnosti, srozumitelnosti právní úpravy a také k co nejpřesnějšímu vymezení podmínek trestní odpovědnosti zákonodárcem. Trestní zákon v minulosti znal obecné hodnotící pojmy, ale konkrétní výše dovozovaly soudy svou činností. K zavedení pevných hranic pro kategorie škod došlo až v 90. letech 20. století (Jelínek, 2022).

Spáchání několika skutků stejným pachatelem označujeme dle § 116 TZ jako pokračování v trestném činu. „*Pokračování lze naplnit jak těmi dílčími útoky, jimiž je skutková podstata určitého trestného činu naplněna ve všech znacích, tak i těmi dílčími útoky, u nichž teprve jejich souhrn tuto skutkovou podstatu ve všech znacích naplňuje*“ (Jelínek a kol., 2020, str. 185). Jako názorný příklad lze uvést pokračující trestný čin

krádeže podle § 205 TrZ. Pachatel či pachatelé provádí krádeže ve většině případů tzv. sériově a jsou schopni během krátkého časového období způsobit několik skutků. V důsledku těchto skutků, resp. činů, dojde ke způsobení škody poškozenému. V těchto případech, jak uvádí Šámal (2022), se škody způsobené jednotlivými dílčími útoky sčítají a pro právní kvalifikaci jednání je rozhodující jejich celkový souhrn (Šámal a kol., 2022; Jelínek a kol., 2020).

Určení výše škody je ovládáno třemi hlavními kritérii, které jsou vzájemně v poměru subsidiarity. Na základě prvního kritéria se výše škody určuje z ceny, za níž se věc obvykle prodává v době a místě činu. Jestliže nelze takto postupovat, především z důvodu, že se daná věc v místě, čase nebo v daném období neprodává, přistupujeme ke kritériu druhému, jež vychází při výpočtu výše škody z účelně vynaložených nákladů potřebných na obstarání stejné nebo obdobné věci. Poslední kritérium, jež je možné pro určení způsobené škody využít, výši stanovuje na základě účelně vynaložených nákladů, které jsou třeba pro uvedení věci v předešlý stav. Rozhodující je hodnota, o níž byl majetek poškozeného zmenšen, nikoli obohacení pachatele. U způsobené škody musíme brát v potaz stáří věci, resp. snižování její užitné hodnoty. V případě vozidel a techniky se hovoří o tzv. amortizaci (Jelínek, 2022).

1.2.3 Subjekt

Subjektem trestného činu rozumíme osobu pachatele, přičemž jej řadíme mezi formální znaky trestného činu, a tudíž je obligatorním předpokladem pro naplnění každé jednotlivé skutkové podstaty trestného činu. V obecném slova smyslu je pachatelem trestného činu osoba, a to osoba fyzická i právnická, která spáchala trestný čin (případně provinění u mladistvých pachatelů). V užším smyslu je pachatelem trestného činu trestně odpovědná osoba, jíž může být osoba fyzická či právnická, která bezprostředně spáchala trestný čin. Pojem “bezprostředně” znamená, že za pachatele považujeme i osobu, jež na spáchání činu měla účastníka v užším slova smyslu, například pomocníka (Malík, 2018).

Trestní odpovědnost právnických osob přinesla zákonná úprava, jež nabyla platnosti 1. 1. 2012, konkrétně se jedná o zákon č. 418/2011 Sb., o odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Tato právní úprava je ve vztahu speciality vzhledem k obecné úpravě v trestním zákoníku, jež se užije jen tehdy, jestliže tato speciální úprava nestanoví jinak. Do účinnosti zákona, který zavedl trestní odpovědnost právnických osob, právní úprava neznala odpovědnost za cizí vinu, tedy ani odpovědnost právnických osob a spočívala na zásadě individuální odpovědnosti (Jelínek a kol., 2022).

Pokud se zaměříme podrobněji na osobu fyzickou, pak pachatelem může být jen osoba taková, jež byla v době spáchání činu příčetná a dovršila patnáctý rok věku. V případě mladistvých pachatelů přistupuje další z obligatorních náležitostí, která musí být naplněna pro založení trestní odpovědnosti, a to rozumová a mravní vyspělost (Malík, 2018).

V určitých případech TrZ vyžaduje, aby pachatel byl nositelem určité způsobilosti, postavení nebo vlastnosti. Jedná se o trestné činy s omezeným okruhem pachatelů. Subjekt, u něhož trestný čin vyžaduje zvláštní vlastnost, je označován jako subjekt konkrétní. Jako příklad konkrétního subjektu je možné uvést osobu matky u trestného činu vraždy novorozeného dítěte matkou podle § 142 TrZ. Pachatele, u něhož trestný čin požaduje zvláštní způsobilost či postavení označujeme za tzv. speciální subjekt. Takovým subjektem může být například voják u vojenských trestných činů upravených ve dvanácté hlavě zvláštní části trestního zákoníku, například u trestného činu neuposlechnutí rozkazu z nedbalosti podle § 376 TrZ. Pokud je trestný čin s omezeným okruhem pachatelů odlišen od jiného trestného činu jen konkrétním či speciálním subjektem, je v poměru speciality ve vztahu k obecnému trestnému činu, jehož okruh pachatelů není takto omezen (Malík, 2018; Jelínek, 2022).

1.2.4 Subjektivní stránka

Subjektivní stránka trestného činu, jakožto jeden ze základních znaků skutkové podstaty, představuje soubor znaků, které charakterizují psychiku pachatele ve vztahu k trestnému činu. Subjektivní stránka může obsahovat i znaky fakultativní, jež nemusejí být přítomny v každé skutkové podstatě. Pokud jsou však ve skutkové podstatě obsaženy, musí dojít i k jejich naplnění, aby bylo možné jednání jako daný trestný čin kvalifikovat. Za takové fakultativní znaky lze označit pohnutku neboli motiv či cíl neboli záměr pachatele (Jelínek, 2022).

Obligatorním znakem subjektivní stránky je zavinění, které můžeme definovat jako vnitřní psychický vztah pachatele trestného činu k porušení nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem (Novotný, 2017). Zavinění je založeno na dvou složkách, na složce vědění a složce volní. Složka vědění se zaměřuje na skutečnost, jak pachatel okolnosti vnímal, co věděl, znal, ale také to, co si představoval jako pravděpodobné či možné. Složka volní poté vyjadřuje stupeň zaměření pachatele k porušení či ohrožení právního statku. Představuje rozhodnutí pachatele, to, co pojal do své vůle. Tato složka má dva základní stupně, kterými jsou chtění a srozumění (Jelínek, 2022).

Dle trestního zákoníku rozlišujeme dvě formy zavinění, a to zavinění úmyslné a zavinění nedbalostní. U nedbalostního zavinění navíc rozlišujeme nedbalost vyšší míry intenzity, nedbalost hrubou. V případě majetkových trestných činů se vyžaduje ve většině případů pro naplnění znaků základní skutkové podstaty úmyslné zavinění. Zavinění se musí vztahovat na všechny znaky objektivní stránky konkrétního trestného činu (Šámal a kol., 2022). Pouze u trestných činů podílnictví podle § 215 TrZ, legalizace výnosu z trestné činnosti podle § 217 TrZ, porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 221 TrZ, způsobení úpadku podle § 224 TrZ, poškození záznamu v počítačovém systému a nosiči informací a zásahu do vybavení počítače z nedbalosti podle § 232 TrZ se jedná o činy kompulzivní (Jelínek, 2022). „*U trestných činů podle § 224 a § 232 je trestní odpovědnost omezena jen na hrubou nedbalost. Trestné činy podle § 224 odst.1, § 224 odst.2 TrZ lze spáchat, byť i z hrubé nedbalosti*“ (Jelínek, 2022, str. 638).

1.3 Rozbor jednotlivých skutkových podstat

Tato část práce se zaměřuje na charakteristiku vybraných skutkových podstat jednotlivých kategorií trestných činů proti majetku. Trestné činy rozlišujeme z kriminologického hlediska do čtyř skupin, a to dle povahy jednání pachatele a způsobeného následku. Z důvodu obsáhlosti oblasti majetkové kriminality je následující obsah práce věnován pouze určitým skutkovým podstatám, jež představují v praxi nejfrekventovanější skutky. Zároveň zde absentuje představení trestného činu krádeže, jakožto nejvýznamnějšího zástupce kategorie obohacovacích trestných činů, jelikož je mu věnována samostatná kapitola, v níž je jeho podstata podrobně rozebrána.

1.3.1 Trestné činy obohacovací – zpronevěra podle § 206 TrZ

„*Trestný čin zpronevěry podle § 206 odst. 1 TrZ spáchá ten, kdo si přisvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou*“ (Česko, 2009, str. 400).

Objekt této skutkové podstaty záleží ve vlastnictví, a to věci hmotné či nehmotné. Pokud se zaměříme na to, co představuje předmět útoku, který je jednáním naplňujícím znaky zpronevěry, postihován, dospějeme k závěru, že jím může být pouze věc, jež byla pachateli svěřena. Z povahy věci lze rovněž usoudit, že se bude jednat zpravidla o věc individuálně určenou. Předmětem útoku mohou být i živá zvířata, zpracované oddělené části lidského těla, peněžní prostředky na účtu a cenné papíry (Šámal a kol., 2022; Jelínek, 2022).

Právě skutečností, že daná věc, jež je předmětem útoku, byla pachateli svěřena, se zpronevěra odlišuje od trestného činu krádeže podle § 205 TrZ. O svěřenou věc jde tehdy, jestliže je či byla předána svěřiteli do jeho výhradní faktické moci, resp. do jeho držení. Ke svěření obvykle dochází za účelem, aby s věcí pachatel určitým dovoleným způsobem nakládal. Svěřitel nemusí být výlučným vlastníkem věci. Rozhodná je pouze skutečnost, že věc, s níž pachatel neoprávněně nakládá, není v jeho vlastnictví. Pokud by daná věc byla v pachatelově spoluvlastnictví, má pak právo nakládat jen se svým podílem, jestliže nedojde k odlišnému ujednání o správě společné věci (Česko, 1954).

K tomu, aby došlo k naplnění objektivní stránky trestného činu zpronevěry, musí být naplněny kumulativně tři obligatorní znaky, které vyplývají již z výše uvedeného. První znak spočívá v přisvojení si cizí věci pachatelem. Přisvojení si je takové nakládání s věcí nebo jinou majetkovou hodnotou, které má trvale vyloučit svěřitele z dispozice s věcí nebo majetkovou hodnotou (Česko, 2017). Druhý znak naplňuje skutečnost, že věc musí být pachateli svěřena a poslední podmínkou pro naplnění skutkové podstaty zpronevěry je výše způsobené škody, která musí činit alespoň 10.000 Kč. Vyžaduje se tedy způsobení škody alespoň nikoli nepatrné. Je vhodné zmínit, že za obligatorní předpoklad této skutkové podstaty nepokládáme skutečnost, že by se pachatel musel činem obohatit (Bambušková a kol., 2019).

Subjektem, resp. pachatelem může být osoba fyzická nebo právnická, již byla svěřitelem věc svěřena, a jež si ji neoprávněně přisvojila. Může se například jednat o fyzickou osobu, jež si přisvojila věc určenou právnické osobě, která jí byla svěřena k užívání. Trestný čin zpronevěry není nedbalostním trestným činem, z čehož vyplývá, že subjektivní stránka vždy vyžaduje úmyslné zavinění. Úmysl pachatele si věc přisvojit většinou nevzniká ihned po svěřením cizí věci, ale až později s postupem času (Šámal a kol., 2022; Vala, 2018).

1.3.2 Trestné činy poškozovací – poškození cizí věci podle § 228 TrZ

Trestný čin poškození cizí věci je tvořen dvěma základními skutkovými podstatami. Základní skutkovou podstatu přečinu poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 TrZ spáchá ten „kdo zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou cizí věc, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou“ (Česko, 2009, str. 406). Podle odst. 2 téhož zákona „stejně bude potrestán, kdo poškodí cizí věc tím, že ji postříká, pomaluje či popíše barvou nebo jinou látkou“ (Česko, 2009, str. 406).

Jako u většiny majetkových trestných činů je i v tomto případě objektem vlastnictví věci. Obyčejně se jedná o hmotnou věc, avšak v některých případech může jít také i o věc nehmotnou. Podle § 228 odst. 1 TrZ je zákonem chráněna zejména neporušenost věci, případně ochrana její použitelnosti. Podle § 228 odst. 2 TrZ je pak naopak primárně chráněna neporušenost povrchu hmotné věci a její vzhled, včetně i jiných hodnot než jen těch majetkových (Šámal a kol., 2022).

Předmětem útoku tohoto trestného činu je cizí věc. Cizí věcí se podle § 134 TrZ rozumí věc, která nenáleží ani z části pachateli (Jelínek a kol., 2020). Přečinu poškození cizí věci dle odstavce prvního se lze dopustit i na živém zvířeti. Pro příklad je možno uvést úmyslné usmrcení psa patřícího třetí osobě (Bambušková a kol., 2019). Cizí věcí není věc, která je ve společném jmění manželů a v případě jejího poškození by se jednalo o občansko-právní spor. Naopak, jestliže by manžel poškodil věc, která je ve výlučném vlastnictví druhého manžela, tedy byla by vůči němu věcí cizí, tak se stává podezřelým ze spáchání trestného činu poškození cizí věci (Česko, 2015).

Jak je již výše uvedeno ustanovení § 228 Trz se skládá ze dvou základních skutkových podstat vyjadřujících dvě formy spáchání tohoto trestného činu:

1. Podle § 228 odst.1 TrZ pachatel zničí, poškodí nebo učiní věc neupotřebitelnou, čímž způsobí škodu nikoliv nepatrnou (Chmelík, 2009).

Zničením se rozumí úplné znehodnocení věci (usmrcení zvířete, zbourání domu, spálení dřeva). *Poškození* je částečné znehodnocení věci. *Učinění věci neupotřebitelnou* nepředstavuje porušení podstaty hmotné věci. Naplnění tohoto následku tkví ve snížení její hodnoty. To přesněji znamená, že daná věc nemůže buď vůbec, nebo v rozhodující míře být použita ke svému původnímu účelu. Pro příklad je možné uvést situaci zasetí semena na poli, smíchání barev, vylití kapaliny na zem apod. Do škody, kterou pachatel způsobil, se nezapočítává ušlý zisk (Šámal a kol., 2022).

2. Podle § 228 odst. 2 TrZ pachatel poškodí cizí věc tím, že ji postříká, pomaluje nebo popíše barvou nebo jinou látkou (Nezkusil, 2011).

Postříkání, pomalování nebo popsání barvou nebo jinou látkou představují specifické způsoby poškození cizí věci. Jedná se o tzv. speciální případ poškození cizí věci. Od odstavce prvního se liší skutečností, že pro vznik trestněprávní odpovědnosti se nevyžaduje způsobení škody. Výše způsobené škody má pouze vliv na právní kvalifikaci a s tím související trestní sankcí (Bambušková a kol., 2019).

Při posuzování trestnosti na základě naplnění znaků této skutkové podstaty je třeba pamatovat na jednu ze základních zásad trestního práva, tedy konkrétně na zásadu subsidiarity trestní represe. Musíme se v závislosti na konkrétní okolnosti případu ptát, zda skutek naplňuje společenskou škodlivost a také, zda jej není možné řešit jinou nežli trestní cestou. Pro příklad je možno uvést obyčejné pokreslení čistého papíru fixou, který patří jiné osobě. Znaky skutkové podstaty by zde byly naplněny, avšak čin nenaplňuje právě onu společenskou škodlivost, a proto jej nelze kvalifikovat jako trestný čin poškození cizí věci podle § 228 odst. 2 TrZ (Chmelík, 2010, Bambušková a kol., 2019).

Pachatelem může být kterákoliv fyzická osoba. Spáchání jmenovaného trestného činu osobou právnickou není možné, jelikož trestný čin není vymezen v § 7 zákona č. 418/2011 Sb. (Bambušková a kol., 2019).

1.3.3 Krádež užitku – neoprávněné užívání cizí věci podle § 207 TrZ

Základní skutkovou podstatu trestného činu neoprávněného užívání cizí věci podle § 208 TrZ odst. 1 naplní ten kdo „*se zmocní cizí věci nikoli malé hodnoty nebo motorového vozidla v úmyslu je přechodně užívat, nebo kdo na cizím majetku způsobí škodu nikoli malou tím, že neoprávněně takové věci, které mu byly svěřeny, přechodně užívá*“ (Česko, 2009, str. 400).

V případě tohoto přečinu je hlavním motivem pachatele dočasné užívání cizí věci, a to sice bez předem daného úmyslu si věc присvojit. Jinými slovy jde pachateli pouze o užitek, jež plyne z užívání cizí věci. Tímto je dán stěžejní rozdíl od skupiny trestných činů obohacovacích, resp. krádeže podle § 205 TrZ a dalších, u nichž pachatel svým jednáním směřuje k přisvojení si cizí věci na trvalo. Nakonec samotnou problematikou mezi přečinem krádeže a neoprávněného užívání cizí věci se zabíral ve svém rozsudku Vrchní soud v Praze (1994), jenž došel k závěru, že paragrafové znění trestného činu krádeže lze užít jen tehdy, jestliže je s určitostí prokázáno, že pachatel jednal s úmyslem užívat cizí věc natrvalo nebo jinak s ní nakládat způsobem, který by znemožnil obnovení dispozičního práva poškozeného (Jelínek a kol., 2020; Vantuch, 2011).

Objektem přečinu neoprávněného užívání cizí věci je vlastnictví věci, a to především ve formě kompetence věc užívat a držet osobou k tomu oprávněnou. Předmět útoku představuje cizí věc nikoli malé hodnoty, což je věc, jejíž hodnota činí nejméně 50.000 Kč, nebo motorové vozidlo, u kterého hodnota není zákonem stanovena, resp. není omezena jeho cenou. Motorové vozidlo definuje pak v § 2 písm. g) zákona č. 361/2000

Sb., o silničním provozu jako „*nekolejové vozidlo poháněné vlastní pohonnou jednotkou a trolejbus*“ (Česko, 2000, str. 4570). Motorovým vozidlem jsou pak i tzv. zvláštní motorová vozidla. Mezi tyto patří např. zemědělský a lesnický traktor, pojízdný pracovní stroj či multikára (Chmelík, 2009; Bambušková a kol., 2019).

Objektivní stránka má z pohledu jednání pachatele dvě formy. První forma spočívá v jednání pachatele, jež záleží ve zmocnění se věci, jejíž hodnota dosahuje nikoli malé hodnoty nebo motorového vozidla v úmyslu je dočasně využívat. Druhá forma pak záleží v neoprávněném dočasném užívání cizí věci, jež byla pachateli svěřena, čímž vznikne škoda nikoli malá. Z části se toto jednání podobá trestnému činy zpronevěry, a to především z důvodu existence znaku svěřeni, který musí být i zde pro druhou formu naplněn (Jelínek a kol., 2020).

Termín přechodné užívání a jeho posouzení z hlediska trestního práva spočívá nejen v době užívání, ale je nutné jej posuzovat i z podhledu toho, jakým způsobem pachatel věc, jež měl ve svém užívání, vrátí oprávněné osobě zpět do její moci (Šámal a kol., 2022; Jelínek a kol., 2020).

Subjektem může být jakákoliv osoba, resp. osoba fyzická i právnická. U druhé formy objektivní stránky je subjektem pouze ta osoba, které věc nikoli malé hodnoty nebo motorové vozidlo, bylo svěřeno. Subjektivní stránka vyžaduje v obou formách jednání úmysl. Ten se musí vztahovat jak na přechodné užívání cizí věci, tak i na způsobení škody nikoli malé. Taktéž musí být zahrnut i úmysl vrátit věc tomu, kdo byl činem poškozen nebo umožnit oprávněné osobě obnovení dispozičních práv k věci (Jelínek, 2022; Jelínek a kol., 2020; Chmelík, 2010).

1.3.4 Trestné činy kořistnické – legalizace výnosu z trestné činnosti podle § 216 TrZ

Základní skutkovou podstatu trestného činu legalizace výnosu z trestné činnosti podle § 216 odst. 1 TrZ naplní ten kdo „*ukryje, na sebe nebo na jiného převede, přechovává nebo užívá věc, která je výnosem z trestné činnosti spáchané na území České republiky nebo v cizině jinou osobou, nebo kdo takovou věc přemění v úmyslu umožnit jiné osobě, aby unikla trestnímu stíhání, trestu nebo ochrannému opatření nebo jejich výkonu, nebo kdo se ke spáchání takového trestného činu spolčí*“ (Česko, 2009, str. 403).

Podle odst. 2 pak ten „*kdo zastírá původ věci, která je výnosem z trestné činnosti spáchané na území České republiky nebo v cizině, zejména tím, že zakrývá nebo utajuje její skutečnou povahu, umístění, pohyb, nakládání s ní, vlastnické nebo jiné právo k ní, nebo*

kdo jinak usiluje, aby bylo podstatně ztíženo nebo znemožněno zjištění jejího původu, nebo kdo se ke spáchání takového trestného činu spolčí“ (Česko, 2009, str. 403).

Objektem výše jmenovaného trestného činu je cizí majetek, a to v souvislosti s věcmi či hodnotami, jež byly získány trestným činem nebo jako odměna za něj (Bambušková a kol., 2019). Legalizace výnosů z trestné činnosti je tedy tzv. prediktivním trestným činem. Ze skutkové podstaty vyplývá jednoznačný zájem státu na ochraně regulérnosti hospodářského života (Jelínek, 2022). Tato skutečnost je do jisté míry dána tím, že v případě tzv. praní špinavých peněz dochází k daňovým únikům, které k tomu přímo úměrně ovlivňují vládní příjmy. Jednání naplňující tuto skutkovou podstatu dále podryvá oprávněnou snahu soukromého sektoru a destabilizuje hospodářskou politiku domácího trhu (Ofoeda a kol., 2022).

Předmětem útoku je věc, jež je výnosem z trestné činnosti, která byla spáchána na území České republiky nebo v cizině jinou osobou (Jelínek a kol., 2020).

Způsoby, kterými dochází ze strany pachatele k jednání, jež naplní základní skutkovou podstatu jmenovaného trestného činu, jsou podrobně uvedeny a vymezeny zákonem. Rozeznáváme celkem šest jednání v návaznosti na to, jak pachatel s věcí nakládá. Jedná se o ukrytí věci, převedení na sebe nebo na jiného, přechovávání, užívání věci, přeměnění věci v úmyslu umožnit jiné osobě, aby unikla trestnímu stíhání, spolčení a zastírání původu věci (Jelínek, 2022; Jelínek a kol., 2020).

Subjektem podle § 216 odst. 1 TrZ může být pouze osoba, jež není totožná s osobou, která se dopustila základního trestného činu. Podle § 216 odst. 2 TrZ může být subjektem kdokoliv, tedy i pachatel hlavního trestného činu. Pro obě skutkové podstaty je však možné, aby je spáchala i osoba právnická. Po subjektivní stránce se vyžaduje úmysl (Šámal a kol., 2022).

2 ROZBOR SKUTKOVÉ PODSTATY TRESTNÉHO ČINU KRÁDEŽE PODLE § 205 TRESTNÍHO ZÁKONÍKU

Trestný čin krádeže je jako jeden z majetkových trestných činů upraven v hlavě páté zvláštní části trestního zákoníku. Na základě jednání pachatele a vyvolaného následku jej řadíme mezi trestné činy obohacovací. Jednání naplňující znaky skutkové podstaty trestného činu krádeže představuje nejen nejfrekventovanější trestný čin v kategorii majetkové kriminality ale i napříč celým trestním zákoníkem vůbec. Základní skutková podstata v sobě zahrnuje širokou paletu možných způsobů jednání, kterými pachatel může naplnit alternativy záležející ve způsobu přisvojení si cizí věci.

Následující podkapitoly jsou věnovány podrobné analýze jednotlivých skutkových podstat trestného činu krádeže. Pozornost se zaměřuje především na poskytnutí interpretace jednotlivých legálních definic, jejichž porozumění může v praxi činit potíže, a výklad je tak častou náplní judikaturní činnosti. Pochopení těchto pojmů je přitom zásadní pro následnou kvalifikaci posuzovaného skutku. Vzhledem k významu trestného činu krádeže se tato část práce věnuje rozboru základní i kvalifikované skutkové podstaty.

2.1 Základní skutková podstata krádeže podle § 205 odst. 1 a 2 TrZ

Objekt trestného činu základní skutkové podstaty ustanovení § 205 odst. 1, odst. 2 TrZ záleží v zájmu státu na ochraně vlastnictví věci. Dalším objektem chráněným touto skutkovou podstatou je však i držba nebo faktická dispozice s věcí. Držba představuje možnost subjektu nakládat s věcí jako její vlastník, tudíž možnost mít nad věcí kontrolu a neomezeně s ní disponovat v čase i prostoru (Ščerba a kol. 2020; David a kol., 2018).

Předmět útoku záleží v cizí věci. Definice tohoto pojmu již byla rozebrána v předešlém textu této práce. Z této mimo jiné plyne, že trestného činu krádeže se nemůže dopustit výlučný vlastník věci. V případě spoluvlastnictví je nutné zkoumat, zda spoluvlastník o své vůli vyloučil další spoluvlastníky z výkonu vlastnického práva k věci. Specifickou formu spoluvlastnictví představuje společné jmění manželů. V tomto případě jsou si manželé rovni v právech i povinnostech a majetkové hodnoty nejsou proto členěny na podíly (Findejs a kol., 2018).

Dle Jelínka (2022) může být u krádeže předmětem útoku pouze věc movitá, tedy pouze věc, kterou lze přemístit. Předmětem útoku nejsou práva, jestliže se nejedná o práva, jež peněžně odpovídají majetkové hodnotě. Mezi takové řadíme například směnky, losy či vkladní knížky.

Objektivní stránka záleží v jednání pachatele, jenž si svým skutkem přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní a zároveň naplní jeden či více, z alternativně uvedených způsobů jednání. *Přisvojit si věc*, jež je předmětem trestného činu, znamená trvale vyloučit dispoziční právo k věci jejího majitele nebo oprávněné osoby. Z pohledu práva se pachatel věci, jenž si věc přisvojil, nemůže stát jejím vlastníkem. Stává se pouze subjektem, který svým skutkem získal možnost s věcí neomezeně disponovat. Není následně rozhodující, zda takto fakticky činí či nikoliv (Bambušková a kol, 2019; Šámal a kol., 2022). Dalším předpokladem je *zmocnění se věci*, která byla v moci jiného. O dokonané zmocnění se věci jde jen tehdy, jestliže pachatel svým skutkem vyloučil dosavadního držitele z možnosti s věcí nakládat, a naopak umožnil sobě neomezenou dispozici. Tato skutečnost se projevuje tak, že s věcí nakládá jako její vlastník a fakticky rozhoduje o tom, jaký bude její další osud. Výklad pojmu zmocnění se věci je možné demonstrovat na názorném příkladu. Lze si představit situaci, v níž pachatel odcizí šperky a tyto dá do své kapsy či batohu a opustí místo, kde byl skutek spáchán nebo případně setrvá na místě, avšak faktickému vlastníku věci není již známo místo uschování šperku. Tímto jednáním pachatel naplnil skutkovou podstatu zmocnění se cizí věci. V jiném případě pachatel odcizí batoh se šperky, který si dá na záda a pokouší se z místa spáchání odjet na kole, avšak jej při činu spatří poškozený a zadrží jej. V tomto případě se jedná pouze o pokus se věci zmocnit, jelikož nedošlo k ovládnutí věci ze strany pachatele (Ščerba a kol., 2020; Šámal a kol., 2022).

Jak již bylo uvedeno, vedle tohoto obecného předpokladu přisvojení a zmocnění se věci pachatel musí naplnit alespoň jednu z dalších podmínek stanovených zákonem. Tyto nalezneme v § 205 odst. 1 písm. a) až e) TrZ, kdy se jedná o níže uvedené alternativní znaky (Jelínek, 2022).

ad odst. 1 písm. a) Následek trestného činu krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a) TrZ záleží ve způsobení škody nikoliv nepatrné, tj. způsobení škody na cizím majetku v hodnotě nejméně 10.000 Kč. Vzniklá škoda je přitom ekvivalentem snížení aktiv poškozeného, a naopak zvýšení hodnoty majetku na straně pachatele. Jestliže pachatel odcizil jedním skutkem více věcí, dochází ke sčítání způsobené škody. K zajištění důkladného a objektivního zhodnocení rozsahu či povahy způsobených škod, a tedy také k důkladnému prošetření trestného činu, orgány činné v trestním řízení nechají vyhotovit odborné vyjádření či případně ustanoví, pro složitost otázky, znalce. Při postupu vyčíslování škod se vychází ze zásady uvedené v § 138 odst. 2 TrZ. Pokud způsobená

škoda nedosáhne trestní hodnoty, jednání pachatele bude možné kvalifikovat pouze jako přestupek (Šámal a kol., 2022).

ad odst. 1 písm. b) U krádeže vloupáním podle § 205 odst. 1 písm. b) TrZ není rozhodná způsobená škoda na cizím majetku. Legální definice vloupání je v ustanovení § 121 TrZ vymezena jako „*vníknutí do uzavřeného prostoru lstí, nedovoleným překonáním uzamčení nebo překonáním jiné jistící překážky s použitím síly*“ (Česko, 2009, str. 399).

Uzavřeným prostorem se rozumí jakékoli místo, které je od okolního prostoru odděleno zabezpečovací překážkou (Jelínek a kol., 2020). Jedná se například o vniknutí do uzavřeného prostoru stavby jako je byt, dům či dokonce zahradní domek. Taktéž může jít o oplocenou zahradu nebo přemístitelné prostory jako trezor, kufr automobilu, kontejner apod. Uzavření tedy lze vymezit jako pasivní ochranu věcí proti jejich odcizení (Jelínek, 2022; Chmelík a kol., 2010).

Za vniknutí do uzavřeného prostoru lstí lze považovat například jednání pachatele, jenž se pro věc natáhne skrze mříže oken prodejny či k tomuto užije nástroje (Jelínek, 2022). Jiným jednáním naplňujícím znak *lsti* může být také využití falešné záminky ze strany pachatele k tomu, aby vniknul do uzavřeného prostoru, přičemž se může vydávat za policistu, poštovního doručovatele či pracovníka energetické společnosti. *Za lest* se považuje i jednání pachatele, jenž se úmyslně schoval v nákupním centru, přičemž počkal na konec otevírací doby, kdy zaměstnanci odešli a poté se dopustil krádeže věci (Ščerba a kol., 2020; Česko, 2017).

Nedovoleným překonáním uzamčení se rozumí neoprávněné vniknutí pachatele do bytu, domu, zahradního domku či jiných podobných objektů zabezpečených uzamčením ve formě zámku, ať už se jedná o zámek visací, zadlabávací nebo s cylindrickou vložkou aj. Taktéž se může jednat o zástrčky ovládané pouze zevnitř uzamčeného prostoru. K překonání uzamčení lze využít speciálních technických prostředků jako je planžeta či paklíč. Skutkovou podstatu nedovoleného překonání uzamčení pachatel naplní i tehdy, jestliže užije klíče, který našel, odcizil či vylákal od majitele nebo jiné pověřené osoby. O překonání uzamčení však nepůjde tehdy, jestliže z vnější strany uzavřeného prostoru se budou v zámku nacházet klíče, jež pachatel pouze využije k odemčení prostoru. Při vniknutí do uzavřeného prostoru překonáním uzamčení nemusí pachatel vynaložit fyzickou sílu a při užití technických prostředků často ani nedochází k poškození samotného zámku. V praxi se však častěji setkáváme s pachateli, kteří naopak využívají destruktivní způsoby překonání uzamčení dveří. Mezi tyto způsoby lze zařadit i užití páčidla, kterým pachatel silou působí v oblasti zámku dveří a zárubní, přičemž takto dochází k poškození okolí

zámku, a především k poškození jeho zubu. Dále se jedná o rozvrtání, rozříznutí a další způsoby mechanického poškození zámku (Jelínek, 2022, Šámal a kol., 2022; Jelínek a kol., 2020).

Překonáním jiné jistící překážky s použitím síly. Za jistící překážku lze zajisté chápat pletivový plot, zeď, stěnu, strop, mříže a jiné ochranné prvky bránící vniknutí do uzavřeného prostoru. Překonáním jiné jistící překážky je tedy například probourání se skrz zeď, vykopnutí dveří, rozříznutí plotu za užití síly, přičemž překážka nemusí být vždy poškozena jako v případě vysazení dveří z pantů. Užití síly tak nelze chápat jen jako pouhé vynaložení vlastní síly k překonání jistící překážky, nýbrž i jako užití nástroje k vytvoření značné síly bez vynaložení své vlastní (Jelínek, 2022, Jelínek a kol., 2020). Dle rozsudku Krajského soudu v Budějovicích (1993) lze za takové nedovolené překonání považovat i přeлезení drátěného plotu o výšce 185 cm, který uzavírá určitý prostor.

ad odst. 1 písm. c) Jedná se o další alternativní znak, pro který není rozhodná způsobená škoda na cizím majetku. Trestného činu podle § 205 odst. 1 písm. c) TrZ se dopustí ten, kdo „*se bezprostředně po činu pokusí uchovat si věc násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí*“ (Česko, 2009, str. 399).

Pachatel se snaží si věc bezprostřední pohrůzkou násilí uchovat před jejím vlastníkem nebo jinou osobou, přičemž není rozhodné, zda vynaložené úsilí bylo úspěšné (Jelínek a kol., 2022). Požadavek bezprostřednosti po činu představuje nutnost krátké časové souvislosti se spáchaným skutkem. Za takovou dobu nelze považovat odstup několika hodin či dnů po činu, kdy se oběť pokusí si svou věc získat nazpět a pachatel až v takovém časovém odstupu užije násilí či pohrůžky násilí (Ščerba a kol., 2020).

Násilím, v kontextu tohoto alternativního znaku, je fyzické jednání pachatele záležející v užití své síly bezprostředně po činu, kterým se snaží zabránit poškozenému nebo jiné osobě v odporu proti jemu samému. Takto činí s cílem si věc ponechat ve své moci nebo případně vyvolat v potencionálním svědkovi strach ve věci svědčit. Tento jev je nutno odlišit od trestného činu vydírání podle § 175 TrZ, kde ve skutkové podstatě absentuje ona bezprostřednost, která je nutná u právě analyzovaného trestného činu krádeže. Stejně tak je nutné odlišovat tuto skutečnost od loupeže podle § 173 TrZ, u níž by násilí muselo předcházet zmocnění se cizí věci (Šámal a kol., 2022; Bambušková a kol., 2019; Ščerba a kol., 2020).

Pohrůzkou násilí se rozumí verbální (slovní výhrůžky) a neverbální (gestikulace se zatnutou pěstí s náznakem úderu) komunikace s poškozeným či jinou osobou, která má

za cíl překonat jejich aktivní či očekávaný odpor bezprostředně po činu. Toto jednání opět pachatel vykonává s cílem si zmocněnou věc po činu uchovat (Šámal a kol., 2022).

ad odst. 1 písm. d) Trestného činu podle § 205 odst.1 písm. d) TrZ se dopustí ten, kdo „*čin spáchá na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě*“ (Česko, 2009, str. 399). Cílem zákonodárce při formulaci této alternativy bylo eliminovat kapesní krádeže, byť hodnota věci, kterou se takto pachatel zmocní, není rozhodná (Jelínek a kol., 2022).

Věci, kterou má jiný na sobě rozumíme oblečení, šperky a obdobné módní doplňky, které osoba nosí přímo na svém těle. Pojem *věci, kterou má jiný při sobě*, je širší a zahrnuje také věci, které se nachází v bezprostřední blízkosti poškozeného. Může se takto jednat například o kabelku, jež má žena ve vlaku vedle sebe na sedadle. O daný typ krádež nicméně nepůjde, jestliže si žena kabelku zanechala na sedadle a odejde na toaletu, kdy je jí mezitím odcizena. Pomyslným kritériem pro posouzení, zda lze věc označit jako věc, kterou má jiný při sobě, je vzdálenost věci na dosah ruky poškozeného (Bambušková a kol., 2019; Ščerba a kol., 2020).

Při kapesních krádežích často dochází k jednočinnému souběhu s jiným trestným činem, a to z toho důvodu, že se v peněženkách ve většině případů nachází také platební karty, kdy její krádeží z kapsy poškozeného se pachatel dopouští i přečinu podle § 234 odst.1 TrZ (Coufalová a kol., 2018).

ad odst. 1 písm. e) Trestného činu podle § 205 odst. 1 písm. e) TrZ se dopustí ten, kdo „*čin spáchá na území, na němž je prováděna nebo byla provedena evakuace osob*“ (Česko, 2009, str.399). Snaha zákonodárce při vytváření zákona záležela v ochraně majetku při krizových situacích. Ani v tomto případě není rozhodná způsobená škoda na cizím majetku, avšak je zde stěžejní lokalizační znak (Jelínek, 2022; Jelínek a kol. 2020).

Pojem *evakuace* představuje „*přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí či krizovou situací do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování...*“ (Holec, 2021, str. 52).

Objektivní stránka trestného činu krádeže podle § 205 odst. 2 TrZ spočívá ve skutečnosti, že pachatel, jenž se věci zmocnil, byl již za takový čin v posledních letech potrestán či odsouzen (Česko, 2009). Kvalifikačním znakem je v tomto případě speciální recidiva. Z pohledu výše způsobené škody je nutné brát zřetel na zásadu subsidiarity trestní represe ovládající trestní právo (Šámal a kol., 2022). Při vyšetřování naplnění této skutkové podstaty policejní praxe vychází z ustáleného postupu, jenž záleží ve způsobení

škody dosahující výše alespoň 100 Kč. Kvalifikace se však v konkrétním případě může odlišovat v závislosti na posouzení ze strany státního zástupce vykonávajícího dozor nad přípravným řízením.

Pro kvalifikaci skutku jako speciální recidivy se vyžaduje, aby pachatel byl odsouzen nebo potrestán za trestný čin podle § 205 odst. 1 TrZ či případně za jiný obdobný trestný čin, v němž je krádež obsažena, přičemž není potřeba naplnění alternativních znaků podle § 205 odst. 1 TrZ. Za obdobný trestný čin lze považovat například loupež podle § 173 odst. 1 TrZ (Jelínek, 2022; Jelínek a kol., 2020; Bambušková a kol., 2019).

Pachatelem může být jakákoliv osoba. Subjektivní stránka vyžaduje u obou základních podstat trestného činu krádeže úmyslnou formu zavinění. To znamená, že úmysl musí být obsažen v celé objektivní stránce včetně trvalého vyloučení dispozičního práva k věci jejího majitele nebo oprávněné osoby. Tímto se odlišuje od trestných činů krádeže užítku, kde úmysl pachatele musí naopak zahrnovat obnovení dispozičního práva vlastníka (Jelínek, 2022, Šámal, 2022). Pro naplnění subjektivní stránky krádeže se nevyžaduje úmysl pachatele záležející v přivození sebeobohacení, nýbrž postačuje pouze úmysl присvojení si věci. Úmysl se musí vztahovat také na skutečnost, že pachatel jedná vůči věci cizí (Jelínek, 2022).

2.2 Kvalifikovaná skutková podstata krádeže podle § 205 odst. 3 TrZ

O kvalifikovanou skutkovou podstatu půjde, jestliže pachatel krádeže svým činem způsobí větší škodu na cizím majetku, tj. nejméně 100.000 Kč. Samotná výše škody je sama o sobě přitěžující okolností, kdy pachatel naplní skutkovou podstatu daného trestného činu i v případě, že čin spáchal v nedbalosti nevědomé v souladu s § 17 písm. a) TrZ (Bambušková a kol., 2019; Ščerba a kol., 2020).

2.3 Kvalifikovaná skutková podstata krádeže podle § 205 odst. 4 TrZ

Trestného činu podle § 205 odst. 4 písm. a) TrZ se dopustí ten, kdo naplní objektivní stránku prvního či druhého odstavce § 205 TrZ jako člen organizované skupiny (Česko, 2009). Organizovanou skupinou se podle zákona rozumí uskupení více osob, které mají mezi sebou rozdělené role a úkoly. Jejich činnost se vyznačuje značnou sehraností a plánovitostí (Jelínek a kol., 2020). Samotná účast v takové skupině je obecně přitěžující okolností dle § 42 písm. o) TrZ (Malík, 2018).

Trestného činu podle § 205 odst. 4 písm. b) TrZ se dopustí pachatel „*spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné*

události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek“ (Česko, 2009, str. 399).

Stav ohrožení státu a válečný stav jsou vymezeny v zákoně č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR (Ščerba a kol., 2020). Stav ohrožení státu se vyhláší *„je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu nebo jeho demokratické základy“* (Jelínek a kol., 2020, str. 319). Válečný stav se vyhláší *„je-li ČR napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení“* (Jelínek a kol., 2020, str. 319).

Živelná pohroma představuje mimořádnou událost, jejíž vznik mají na svědomí přírodní síly. Obecně lze do této skupiny zařadit jevy jako tsunami, zemětřesení, rozsáhlé požáry vzniklé vlivem sucha, tornáda aj. V podnebném pásmu mírných šířek, do nichž Česká republika spadá, jsou nejčastějšími pohromami záplavy, požáry, katastrofální sucha a tornáda (Ščerba a kol., 2020).

Jinou událostí se rozumí vážné dopravní nehody, narušení kritické infrastruktury státu, občanské nepokoje a jiné události, které mohou vážným způsobem ohrozit životy, zdraví lidí, majetek nebo veřejný pořádek (Ščerba a kol., 2020). Zákodárce touto kvalifikovanou skutkovou podstatou chtěl docílit snížení kriminality za situací, kdy státní aparát čelí mimořádné události.

Trestného činu podle § 205 odst. 4 písm. c) TrZ se dopustí ten, kdo krádeží způsobí na cizím majetku škodu ve výši nejméně 1.000.000 Kč. Výše společenské škodlivosti krádeže podle § 205 odst. 4 TrZ se odráží na výši trestní sazby, kdy pachatel hrozí trest odnětí svobody na dvě léta až osm let (Bambušková a kol., 2019).

2.4 Kvalifikovaná skutková podstata krádeže podle § 205 odst. 5 TrZ

Kvalifikovaná skutková podstata podle § 205 odst. 5 písm. a) TrZ postihuje skutky, při nichž pachatel krádeže způsobí škodu ve výši nejméně 10.000.000 Kč, a to i ve formě zavinění nedbalostního (Ščerba a kol., 2020).

K naplnění kvalifikované skutkové podstaty podle § 205 odst. 5 písm. b) TrZ postačí, jestliže pachatel spáchal krádež v úmyslu usnadnit nebo umožnit spáchat vlastizradu, teroristický útok či teror, přičemž se jedná o zvláštní případ pomoci k trestnému činu (Bambušková a kol., 2019).

„Příprava trestného činu krádeže je trestná pouze v případě, kdy jednání pachatele směřuje ke spáchání tohoto trestného činu podle § 205 odst. 5, neboť pouze tehdy se jedná o zvlášť závažný zločin“ (Ščerba a kol., 2020, str. 1660).

3 KRIMINOGENNÍ FAKTORY

Česká republika je dlouhodobě zemí s poměrně nízkou nezaměstnaností, přičemž k druhému kvartálu roku 2022 tato činila 2,4 %, což je o 0,1 % méně, než tomu bylo v prvním kvartálu téhož roku (ČSÚ, 2023). I přes skutečnost, že i takto poměrně nízká míra nezaměstnanosti stále klesá, k přímo úměrnému poklesu nápadu majetkové kriminality nedochází. Abychom tedy mohli objasnit, co zapříčiňuje její vysokou četnost, musíme porozumět základním kriminogenním faktorům, kterými se tato následující kapitola zabývá.

3.1 Příčiny a charakter majetkové kriminality

Jak již bylo nastíněno výše, ne vždy má četnost majetkové kriminality svůj původ v sociálním, finančním či ekonomickém pozadí státu. Tuto skutečnost lze názorně demonstrovat na zemích jako jsou Německo, Francie či Spojené Království. Tyto země mají dle Eurostatu (2016) dvě společné věci, a to vyspělejší ekonomiku, než kterou disponuje Česká republika a vyšší majetkovou kriminalitu. Tímto tedy dochází k vyvrácení hlavní teze, k níž se kloní většina společnosti. Podstata této teze se opírala o fakt, že k páchání majetkové kriminality dochází výhradně v důsledku nepříznivé ekonomické situace ve společnosti. Na druhou stranu, není možné ekonomický stav země vyloučit z možných faktorů působících na potencionální pachatele. Tedy i ekonomickou situaci je nutno považovat za jeden z možných silných rizikových faktorů pro oblast páchání majetkové kriminality.

„Majetková kriminalita se velmi často charakterizuje jako důsledek kulturního a civilizačního vývoje a také hospodářských poměrů ve státě“ (Jelínek a kol., 2021, str. 367). Samotné páchání majetkové kriminality má mimo jiné příčinu v historickém kontextu ve společnosti, kdy se především jedná o oblast psychickou a sociální. Mezi tyto oblasti zejména řadíme špatné rodinné zázemí a jeho negativní vlivy na výchovu mládeže, ignorování školního řádu, negativní chování mládeže ve svém volném čase, zaujetí negativního vztahu k práci a majetku. Špatný vztah k majetku můžeme vyzorovat u mládeže, jež byla vychována v dobách socialismu. Tato přihlížela tomu, jak byl rozkrádán majetek ve společném vlastnictví státu, přičemž na nich mohl zanechat tento druh výchovy negativní vlastnost v podobě naprosté neúcty k cizímu majetku. Po roku 1989 došlo u osob, které byly konfrontovány touto výchovou, k využívání výhod

demokracie jako nástroje pro sebeobohacení se na úkor ostatních členů společnosti, a to často i za hranicí zákona (Válková a kol., 2019).

V posledních desítkách let došlo k postupnému, avšak výraznému zlepšení v hospodářské a průmyslové oblasti. V důsledku této skutečnosti ve společnosti převládá již konzumní a majetkově zaměřený způsob života. Tímto se tak mění i typologie pachatele. Právě ona touha po majetkových hodnotách a lepších příjmech vede k páchání majetkové kriminality i jiných trestných činů. Nakonec v důsledku tohoto vědění můžeme podle Jelínka a kol. (2021) majetkovou kriminalitu polarizovat do dvou základních pólů:

- a) První pól označuje tzv. kriminalitu z nouze – jedná se o kriminalitu, jež je zapříčiněna chudobou a dopouští se jí jedinci, kteří si chtějí zajistit základní lidské a existenční potřeby. Do této skupiny je možné zařadit například i bezdomovce, kteří si pácháním trestné činnosti chtějí přivodit trestní stíhání a s ním související pobyt ve vězení, který jim umožní přečkat zimu v relativně teplém prostředí (Jelínek a kol., 2021; Válková a kol., 2019).

Mezník mezi těmito dvěma vymezenými krajními situacemi představuje kriminalita, která je důsledkem snahy o stabilizaci a vylepšení svého postavení ve společnosti vůči ostatním, již se nachází v této skupině (Jelínek a kol., 2021).

- b) Druhý pól zastává tzv. kriminalita z blahobytu – do této skupiny můžeme zařadit osoby, jež upřednostňují majetek před jinými životními hodnotami. Tyto si dále chtějí vylepšit své společenské či finanční postavení a dále jej rozvíjet (Jelínek a kol., 2021).

V současnosti dochází k přesunu trestné činnosti páchané z nouze spíše ke kriminalitě z blahobytu. Tímto se dostáváme k jednomu z dalších kriminogenním faktorů, a sice k bohatství. V rámci existence společnosti dochází k aplikaci přímé úměrnosti. Čím se ve společnosti pohybuje více financí, tím více se vyrábí, exportuje či importuje. Tímto dochází ke vzniku více možností a příležitostí k páchání protiprávního jednání (Gřivna a kol., 2019).

Na kriminalitu mohou mít mimo jiné vliv i rychlé změny ve společnosti či ekonomické oblasti, jako například ekonomický růst, podnikatelské aktivity či vysoká latentce a nízký počet objasněných skutků. Mnoho majetkových trestných činů není vůbec hlášeno, jelikož poškozený zjistí vzniklou škodu po delším časovém odstupu či se jedná o škodu, která se mu ani ze subjektivního pohledu nevyplatí oznamovat u PČR. Tímto

vzniká prostor pro pachatele, kterým se mnohdy takovéto činy naopak „vyplatí“ páchat (Polák a Tittlová, 2018).

3.2 Vlivy na osobnost pachatele

Kriminogenní faktory můžeme dle Strémyho (2010) dělit podle vnitřní osobnosti pachatele (endogenní faktor) a na okolní vlivy, které ovlivňují pachatele (exogenní faktory).

Mezi *endogenní faktory*, jež působí na jedince samého zevnitř, můžeme zahrnout psychopatii, poruchu intelektu či různé neurotické poruchy. Psychopatii v dnešní době nahradil termín poruchy osobnosti. Jedná se o onemocnění, které ovlivňuje jak postiženého jedince, tak zejména i jeho okolí (Strémy, 2010). Takto postižené osoby se vyznačují rysy jako je například negativní afektivita (poruchy nálad zahrnující pocit hněvu a strachu, manické epizody aj.), emoční nestabilita, narcismus apod. (Bach a Mulder, 2022). Poruchou osobnosti trpí v dnešní době okolo 10–18 % populace. Mezi poruchy, jež jsou nejtypičtější pro pachatele majetkové kriminality patří:

- a) Antisociální porucha – jedná se o druh poruchy, která se projevuje již v mladistvém věku. Zahrnuje například pohrdání autoritami či záškoláctví. (Dvořáková, 2019) Jednání takové osoby vybočuje ze společenských a etických norem. Osoba jedná chladně, bez citů a bez zájmu k druhým. Jedná se často o recidivisti, jejichž amorální chování nelze ovlivnit trestem (Strémy, 2010).
- b) Histriónská porucha – osoby, které trpí touto poruchou chtějí upoutat na sebe pozornost a prahnou po ocenění. Poměrnou část svého času věnují svému zevnějšku, kdy nestrpí kritiku své osoby. Taktéž se jedná o jedince, kteří mají sklony k ničení pospolitosti osob manipulativním jednáním a intrikami (Strémy, 2010, Dvořáková, 2019). Takoví jedinci jsou často velmi aktivní v online prostředí, zejména na sociálních sítích, kde zaujímají provokativní a nevhodné chování v sexuální oblasti (Savci, Griffiths a Aysan, 2020).
- c) Poruchy intelektu – dle Strémyho (2010) je nejčastějším druhem lehká mentální retardace (IQ 50–70). Jedná se o jedince, kteří se nedokáží v časové tísni správně rozhodovat. Páchají zejména jednoduchou trestnou činnost, kdy v případě složitějších trestných činů jsou pro svou ovlivnitelnost zneužíváni jako nástroj. Mnohdy se jedná o osoby, jež jsou agresivní a svůj vztek si vybíjí na sobě ve formě sebepoškození, případně i na ostatních či majetku (Ahmad a kol., 2022).

Okolní vlivy působící pachatele jsou závislé zejména na podmínkách, jež působí v určitém čase, na určitém místě či oblasti a také za specifických okolností. Mezi exogenní faktory nejčastěji řadíme sociální, kulturní, morální, politické a ekonomické jevy (Jelínek a kol., 2021).

Sociální oblast můžeme zařadit mezi jednu z nejvíce stěžejních oblastí vůbec. Osobu potenciálního pachatele ovlivňují rizikové faktory, které pocházejí z prostředí rodiny, školy, volnočasových aktivit, okolí bydliště a masmédií. Právě rodičovský faktor sehrává velkou roli při formování potenciálního pachatele. Rodiče v mnoha případech svou sociální roli nezvládají, jejich výchova je tak lehkovážná a bezvýsledná. Tato skutečnost může být zejména dána vysokou rozvodovostí ve společnosti, a tím i tvořením neúplných rodin. Nikterak výjimečný není ani rozšiřující se fenomén jako je domácí násilí na některém z členů rodiny, rozličné druhy závislostí jako závislosti na alkoholických nápojích, omamných a psychotropních látkách (Jelínek a kol., 2021).

Samotné negativní a nedostatečné působení rodiny na nezletilého, potažmo na mladistvého, se projevuje ve statistikách činů jinak trestných, jichž se dopouštějí děti. Nejčastěji se jedná o kapesní krádeže (Strémy, 2010). Dalším činitelem v této oblasti je škola, která má do života mladých lidí vnést disciplínu, naučit je zodpovědnosti a předat jim vědomosti, jež budou moci v budoucím životě uplatňovat. V tomto období lidského života však často dochází k záškoláctví a školním neúspěchům. Právě v případech, kdy žák nedosahuje úspěchů při studiích, dochází k nárůstu pravděpodobnosti získání méně kvalifikované práce, s níž je spojeno také nižší finanční ohodnocení. Taková osoba pak může mít tendenci získávat potřebné prostředky pro obživu kriminální cestou. Mezi jeden z kriminogenních faktorů v prostředí školy můžeme zařadit také nevhodné chování k autoritám, především učitelskému sboru či ve vztahu ke svým vrstevníkům. Takové chování může vykazovat šikanózní prvky. Často se projevuje nedostatečná spolupráce rodičů dětí se školskými institucemi apod. (Strémy, 2010).

Dalším exogenním faktorem může být alkohol a s ním spojený alkoholismus. Negativní účinky alkoholu na lidskou psychiku se projevují snížením zábrán, a naopak nárůstem agresivity jedince. Trestná činnost páchaná pod vlivem alkoholu osciluje mezi 10 až 13 procenty z celkové kriminality v České republice (Vobořil, 2017).

Další faktor, jenž ovlivňuje kriminalitu, je oblast politiky. Skutečnost, že ne všechna politická rozhodnutí jsou v souladu s představami obyvatelstva, může vyvolat růst majetkové kriminality, extremismu a násilí. S tímto je samozřejmě spojena i ekonomika

státu, která má vliv na míru nezaměstnanosti, chudoby, střídání místa výkonu zaměstnání a s tím i spojené změny místa bydliště, ať už trvalého či přechodného (Jelínek, 2021).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 STATISTICKÉ VYJÁDŘENÍ NÁPADU TRESTNÝCH ČINŮ PROTI MAJETKU SE ZAMĚŘENÍM NA KRÁDEŽ

Praktická část práce pojednává o počtu nápadů trestných činů proti majetku v České republice za období od roku 2012 až 2022 včetně. Údaje vycházejí ze statistik uveřejněných na oficiálních internetových stránkách PČR. První část tohoto oddílu práce je zaměřena na základní vymezení poměru trestné činnosti proti majetku s celkovým nápadem trestné činnosti na našem území a jejím srovnáním s nápadem na území ZLK. Dále se pak pozornost ve statistickém zobrazení soustředí na nejfrekventovanější majetkové trestné činy, jejichž četnost výskytu je vzájemně porovnávána. Samostatná podkapitola se následně věnuje statistické analýze trestného činu krádeže, který svojí četností vyniká a představuje podstatnou část registrované kriminality.

4.1 Statistické srovnání majetkové kriminality s celkovým nápadem trestné činnosti v České republice za období 2012 až 2022

Graf č. 1 porovnává celkovou trestnou činnost v České republice s majetkovou kriminalitou a kriminalitou hospodářskou, a to na základě dat získaných prostřednictvím webových stránek PČR. Data jsou shromažďována od roku 2012 do roku 2022. Hospodářská kriminalita je v grafu uvedena z důvodu možného srovnání s majetkovou kriminalitou, jelikož právě tato kategorie trestné činnosti v četnosti následuje kriminalitu majetkovou.

Na námi zkoumaném období pozorujeme od roku 2012 klesající nápad celkové trestné činnosti, včetně té majetkové. Pouze roky 2013 a 2019 zaznamenaly nárůst kriminality. V roce 2013 byl celkový nárůst trestné činnosti v porovnání s rokem 2012 vyšší o 6,4 % a o 6,9 % nárůst činil u kriminality majetkové. Dle Scheinosta a kol. (2020) bylo zvýšení kriminality zapříčiněno amnestií prezidenta republiky, která se zasloužila o narušení trendu klesání nápadu trestné činnosti. V roce 2019 došlo k mírnému navýšení nápadu oproti roku 2018, přičemž byl meziroční nárůst o 6 816 skutků, což činí celkový nárůst kriminality o 3,5 % a 3 466 skutků, resp. o 3,5 % nárůstu u kriminality majetkové.

Statisticky zajímavým obdobím jsou bezesporu roky 2020 a 2021, a to hned ze dvou důvodů. Prvním z nich byla zákonodárci přijatá novela trestního zákoníku, která byla uveřejněna ve Sbírce zákonů pod č. 333/2020. Tato novela přinesla zvýšení hranice způsobené škody trestným činem ve všech kategoriích škod na dvojnásobné hodnoty. V důsledku tohoto kroku muselo dojít v průběhu řízení k překvalifikování, již spáchaných,

protiprávních jednání v období před přijetím novely. U trestného činu krádeže podle § 205 odst.1 TrZ se skutky se způsobenou škodou činící méně než 10.000 Kč překvalifikovaly na přestupky proti majetku.

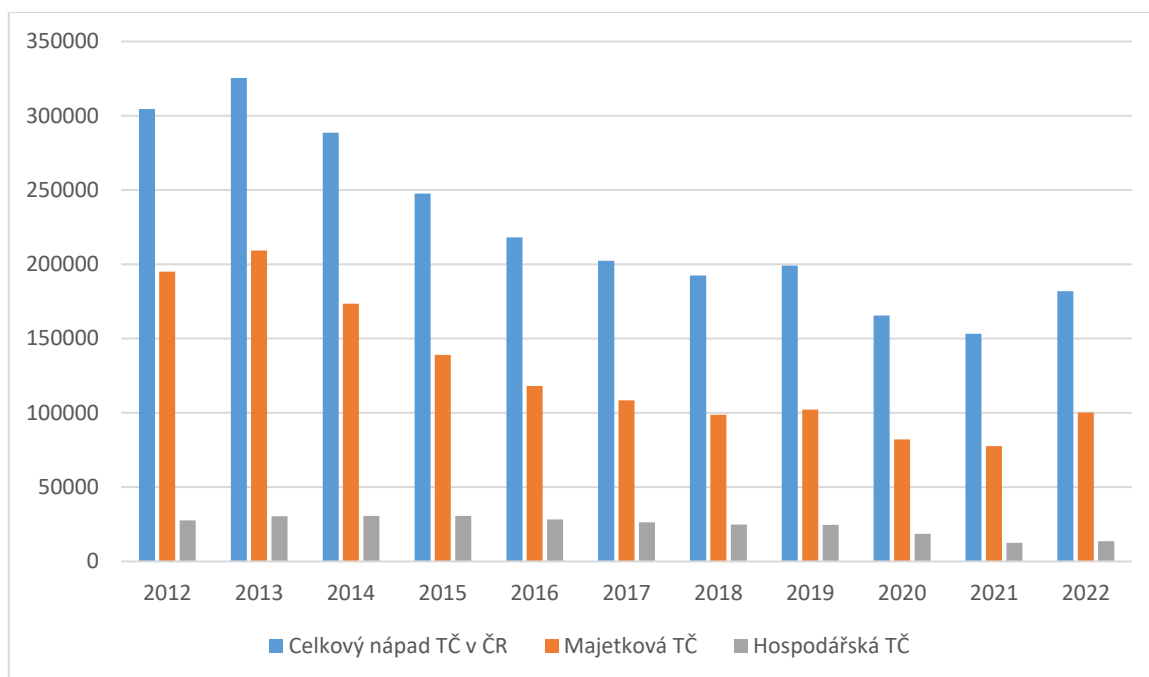
Druhý faktor ovlivňující situaci představovala celosvětová pandemie infekčního onemocnění covid-19, která zasáhla i území ČR. V důsledku této krizové situace byl vládou ČR opakovaně vyhlášen nouzový stav, jenž trval i v průběhu roku 2021. Tento stav umožnil státu přijímat protiepidemická opatření k zabránění šíření viru. Mezi restriktce, které měly vliv na kriminalitu patřil především zákaz volného pohybu osob, zákaz shromažďování osob či zákaz pití alkoholu na veřejnosti. Právě zákaz volného pohybu a pravidelné kontroly jeho dodržování v rámci běžné hlídkové služby vedly k tomu, že PČR získala větší přehled o pohybu kriminálně závadových osob ve svých obvodech (Scheinost a kol., 2021; Sova, 2020).

Na datech znázorněných v grafu č. 1 lze pozorovat skutečnost, že od 1. 1. 2012 do 31. 12. 2022 došlo k poklesu celkového nápadu kriminality o 122 537 skutků, což v procentuálním vyjádření činí téměř 40, 2 %. Jedná se tedy o každoroční pokles kriminality v průměru o 4 %. Změna nápadu je ještě o něco více markantní u kriminality majtkové. V průběhu sledované dekády došlo k jejímu poklesu o 94 787 skutků, což představuje snížení o 48,6 % (PČR, ©2023).

V tabulce č. 2 a č. 3 je vyjádřeno srovnání dat za stejné období jako v grafu č. 1, avšak již nezahrnuje kriminalitu hospodářskou. Nejvyšší podíl majtkové kriminality z celkového nápadu trestných činů byl zaznamenán v roce 2012 a 2013. V těchto letech majtková kriminalita tvořila 64 %, resp. 64,3 % všech spáchaných trestných činů. Ke snížení četnosti registrovaných majtkových trestných činů pak docházelo v letech 2014 až 2021. Následující rok 2022 již opět přinesl nárůst o 29,2 %, což v podílu majtkové kriminality na celkové registrované kriminalitě činilo 55 %, tedy o 4,4 % více než v předcházejícím roce. Růst dané kriminality však byl očekávaný v důsledku již zmíněné celosvětové pandemie (PČR, ©2023).

Graf č. 1 Srovnání celkové a vybrané kriminality za období 2012–2022 v rámci ČR

Zdroj: Policejní statistiky pro rok 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, vlastní zpracování

Tabulka 2 Procentuální podíl majetkové kriminality za období 2012–2017

Kriminalita	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Celková	304 528	325 366	288 660	247 628	218 162	202 303
Majetková	194 970	209 351	173 611	139 092	118 082	108 497
%	64	64,3	60,1	56,2	54,1	53,6

Zdroj: Policejní statistiky pro rok 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, vlastní zpracování

Tabulka 3 Procentuální podíl majetkové kriminality za období 2018–2022

Kriminalita	2018	2019	2020	2021	2022
Celková	192 405	199 221	165 525	153 233	181 991
Majetková	98 670	102 136	82 116	77 562	100 183
%	51,3	51,3	49,6	50,6	55

Zdroj: Policejní statistiky pro rok 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, vlastní zpracování

4.1.1 Statistické srovnání majetkové kriminality v České republice s majetkovou kriminalitou na teritoriu ZLK za období 2012 až 2022

V tabulkách č. 5 a č. 6 je znázorněna celková majetková kriminalita, jež byla spáchána na území České republiky, resp. na území ZLK, za jednotlivé kalendářní roky v období 2012 až 2022. Znázorněny jsou i každoroční změny procentuálního nápadu, tj. procentuální vyjádření změny počtu deliktů, které se odvíjí v návaznosti na počet deliktů spáchaných v přecházejícím kalendářním roce (PČR, ©2023).

ZLK patří v rámci České republiky mezi kraje s nejnižší mírou trestné činnosti. V letech 2020 a 2021 měl kraj nejmenší počet trestných činů hned po Karlovarském kraji, kraji Vysočina a Pardubickém kraji. Data v tabulce odrážejí celostátní trend poklesu trestných činů proti majetku. Mezi roky 2012 a 2022 došlo k poklesu počtu trestných činů o 2 047, což představuje snížení nápadu ve ZLK o 45 %. V letech 2013, 2019 a 2022 jsou pozorovány největší nárůsty počtu trestných činů. V roce 2013 se jednalo o nárůst o 5,6 % v porovnání s rokem 2012, v roce 2019 o 2,4 % v porovnání s rokem 2018. Nejvíce se pak statisticky vymyká rok 2022, kde nárůst činí zarážejících 57 % oproti roku 2021, přičemž celostátní nárůst činil v daném roce 29,2 % (PČR, ©2023).

Tabulka 4 Srovnání majetkové kriminality na území ZLK a její změna nápadu za období 2012–2017

Majetková	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ČR	194 970	209 351	173 611	139 092	118 082	108 497
ZLK	4 546	4 802	4 416	3 452	3 176	2 689
Nápad v % ZLK	0	+5,6	-8	-21,8	-8	-15,3

Zdroj: Policejní statistiky pro rok 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, vlastní zpracování

Tabulka 5 Srovnání majetkové kriminality na území ZLK a její změna nápadu za období 2018–2022

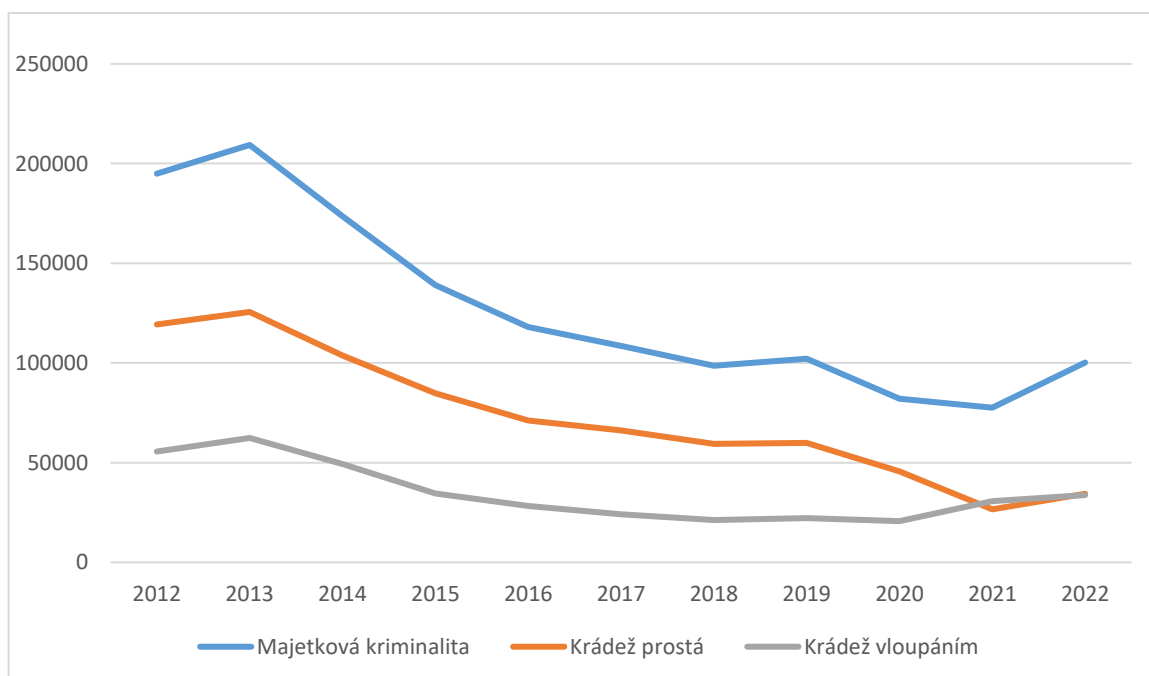
Majetková	2018	2019	2020	2021	2022
ČR	98 670	102 136	82 116	77 562	100 183
ZLK	2 118	2 168	1 916	1 591	2 499
Nápad v % ZLK	-21,2	+2,4	-11,6	-17	+57

Zdroj: Policejní statistiky pro rok 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, vlastní zpracování

4.2 Statistické vyjádření podílu trestného činu krádeže mezi majetkovou trestnou činností

V grafu č. 2 a dále tabulkách č. 7 a č. 8 je názorně porovnáván nápad celkové majetkové kriminality spáchané na území České republiky s nápadem trestného činu krádeže podle § 205 TrZ. Znázornění se zaměřuje především na nejčastější formy této trestné činnosti, a to krádež prostou a krádež vloupáním. Z grafu lze vidět, že počet krádeží prostých měl od roku 2013 do roku 2021 klesající trend, s mírným nárůstem v roce 2019. Během deseti let se počet těchto trestných činů snížil z 119 367 (rok 2012) na 34 404 (rok 2022), což představuje celkový pokles o 71,2 %. U krádeže vloupáním je patrná taktéž klesající křivka, avšak není již tak výrazná jako u krádeže prosté. Nejvýraznější nárůst počtu skutků byl zaznamenán v roce 2021, kdy došlo k navýšení počtu vloupání o 10 087 skutků, což představuje meziroční nárůst o 32,8 %. Celkový pokles u vloupání za sledované období od roku 2012 do roku 2022 činil 21 804 skutků, což znamená pokles o 39,2 % (PČR, ©2023).

Graf č. 2 Statistické srovnání krádeže s majetkovou kriminalitou za období 2012–2022 v rámci ČR

Zdroj: Policejní statistiky pro rok 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, vlastní zpracování

Tabulka 6 Počet skutků spáchaných v souvislosti s krádeží prostou a krádeží vloupáním na území ČR za období 2012–2017

Krádež ČR	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Prostá	119 367	125 573	103 708	84 793	71 224	66 101
Vloupáním	55 554	62 384	49 304	34 476	28 220	24 127
Celkem	174 921	187 921	153 012	119 269	99 444	90 228

Zdroj: Policejní statistiky pro rok 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, vlastní zpracování

Tabulka 7 Počet skutků spáchaných v souvislosti s krádeží prostou a krádeží vloupáním na území ČR za období 2018–2022

Krádež ČR	2018	2019	2020	2021	2022
Prostá	59 438	59 850	45 638	26 589	34 404
Vloupáním	21 151	22 161	20 661	30 748	33 750
Celkem	80 589	82 011	66 299	57 337	68 154

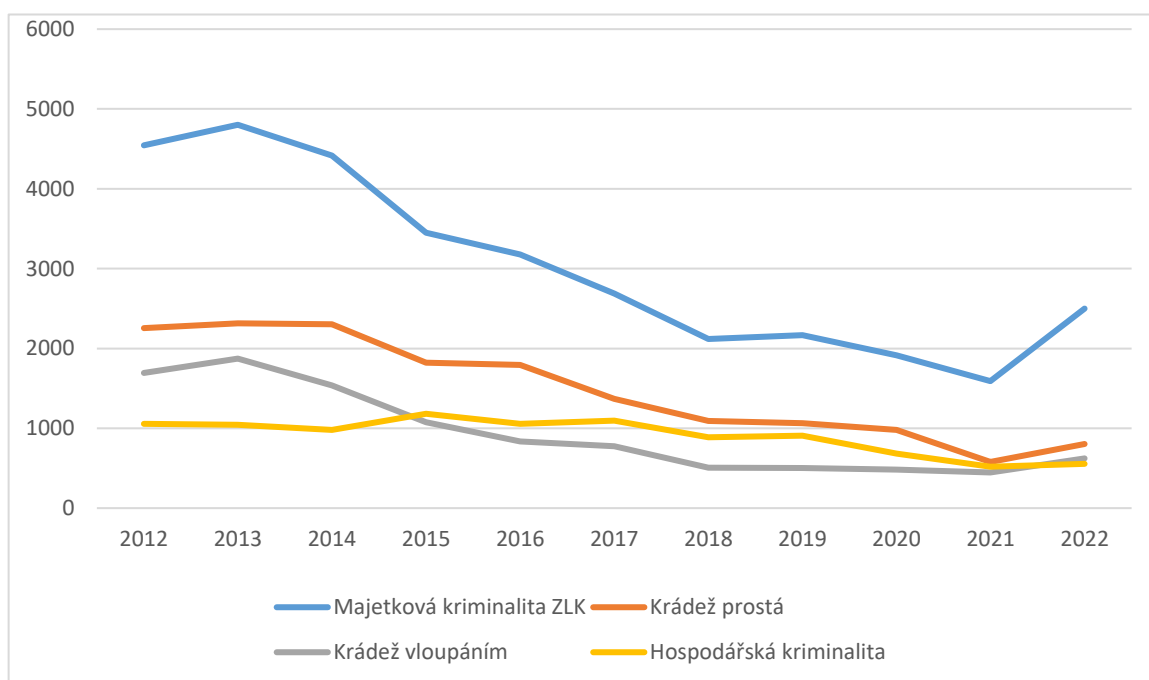
Zdroj: Policejní statistiky pro rok 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, vlastní zpracování

Jestliže provedeme porovnání tabulek č. 3, č. 4., č. 7 a č. 8, pak z jejich statistických dat můžeme vyčíst skutečnost, že v roce 2012 čítala majetková kriminalita 194 970 skutků, přičemž 174 921 skutků tvořil trestný čin krádeže, což znamená, že ji tvořil z 89,7 %. V roce 2022 je patrné snížení podílu krádeže ve vztahu k celkové majetkové kriminalitě až na hranici 68 %. Pokles procentuálního zastoupení v roce 2022 je dán především enormním zvýšením počtu skutků naplňujících skutkovou podstatu trestného činu podvodu a trestného činu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku, u nichž došlo k nárůstu skutků oproti roku 2021 o 4869, tj. 71, 7 %, resp. o 5741, tj. 94 % (PČR, ©2023).

4.2.1 Statistické vyjádření podílu trestného činu krádeže mezi majetkovou trestnou činností na teritoriu Zlínského kraje za období 2012 až 2022

V níže uvedeném grafu č. 3 je patrný obdobný meziroční pokles nápadu majetkové kriminality na území ZLK, tak jako tomu bylo nakonec i na území celé České republiky. Nejčastěji se vyskytujícím trestným činem je opět krádež prostá, stejně jako v celostátním srovnání. Křivka nápadů krádeže prosté v grafu ukazuje klesající trend, s mírnými meziročními nárůsty v roce 2013 a 2019. Za sledované desetileté období se počet skutků u krádeže prosté snížil ze 2 255 skutků na 803 skutků v roce 2022, čímž došlo k celkovému poklesu nápadu o 64 %. U krádeže vloupáním je také zjevný úpadek nápadu, ačkoliv není tak výrazný jako u krádeže prosté. Výrazný úbytek nápadu je patrný mezi roky 2013 až 2018. V tomto období došlo ke snížení spáchaných deliktů o 1 366, přičemž zde došlo dále k relativní stagnaci poklesu. Významnější nárůst vloupání byl zaznamenán v roce 2022, kdy došlo k meziročnímu nárůstu nápadu o 178 skutků, resp. o 39,8 % (PČR, ©2023).

Graf č. 3 Statistické srovnání krádeže s majetkovou kriminalitou za období 2012–2022 v rámci Zlínského kraje

Zdroj: Policejní statistiky pro rok 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, vlastní zpracování

Tabulka 8 Počet skutků spáchaných v souvislosti s krádeží prostou a krádeží vloupáním na území Zlínského kraje za období 2012–2017

Krádež ZLK	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Prostá	2 255	2 315	2 302	1 822	1 795	1 369
Vloupáním	1 692	1 873	1 537	1 075	834	777
Celkem	3 947	4 188	3 839	2 897	2 629	2 146

Zdroj: Policejní statistiky pro rok 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, vlastní zpracování

Tabulka 9 Počet skutků spáchaných v souvislosti s krádeží prostou a krádeží vloupáním na území ČR za období 2018–2022

Krádež ZLK	2018	2019	2020	2021	2022
Prostá	1092	1065	981	579	803
Vloupáním	507	504	484	447	625
Celkem	1 599	1 569	1 465	1 026	1 428

Zdroj: Policejní statistiky pro rok 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, vlastní zpracování

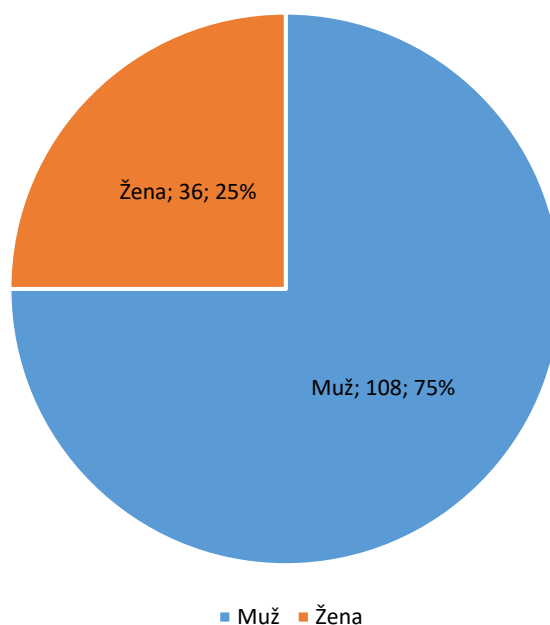
Z tabulky č. 5, č. 6, č. 9 a č. 10 lze vyčíst, že majetková kriminalita na teritoriu ZLK v roce 2012 čítala 4 546 skutků, kdy z těchto bylo 3 947 skutků spáchaných v souvislosti s krádeží. Podíl krádeže ve srovnání s celkovou majetkovou kriminalitou činil 86,8 %. V roce 2022 již není poměr tak enormní, ze 2 499 skutků se jednalo o 1 428 skutků v souvislosti s krádeží. Podíl krádeže ve srovnání s celkovou majetkovou kriminalitou představoval tedy 57,1 %. Výrazný pokles podílu je opět zapříčiněn markantním navýšením ostatních trestných činů v oblasti majetkové kriminality (PČR, ©2023).

5 EMPIRICKÉ ŠETŘENÍ

Empirického šetření se zúčastnilo celkem 144 příslušníků PČR na teritoriu ZLK. Dotazníky byly distribuovány jak digitálně, prostřednictvím internetových stránek Survio.com, tak i analogově. Analogovou formou byly dotazníky zasílány především na Službu kriminální policie a vyšetřování. Hlavním důvodem byla skutečnost, že digitální podobu dotazníku z oblasti tohoto služebního zařazení vyplnil nejmenší počet příslušníků.

Otázka č. 1: Jaké je Vaše pohlaví? (vyberte jednu odpověď)

Graf č. 4 Pohlaví respondentů (vlastní)

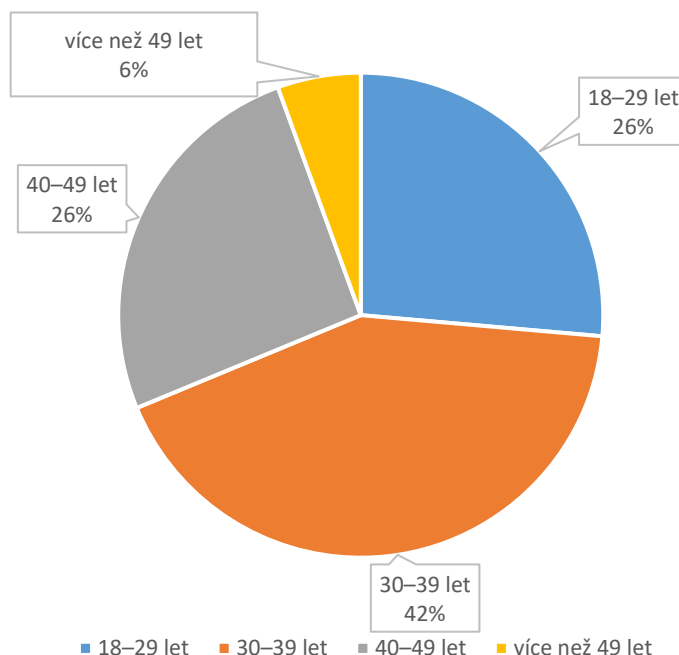

Z celkového počtu 144 příslušníků, kteří se podíleli na šetření, bylo 108 respondentů pohlaví mužského a jen 36 respondentů pohlaví ženského.

Obecně se domnívám, že je důležité, aby v policii byla zastoupena co největší rozmanitost osob, včetně žen. Zahrnutí žen do policejních složek může přinést různé výhody, jako například zlepšení povědomí o genderové rovnosti. Výsledek získaný prostřednictvím dotazníkového šetření v sobě však stále odráží minoritní zastoupení žen v řadách policejního sboru.

Otázka č. 2: Jaký je Váš věk? (vyberte jednu odpověď)

Graf č. 5 Věk respondentů (vlastní)

Věk respondentů v grafu č. 5 je rozdělen celkem do pěti věkových skupin. Lze pozorovat, že věkové rozložení u Policie České republiky je poměrně nerovnoměrné. Nejpočetnější zastoupení tvoří věková skupina 30–39 let, do níž se řadí celkem 61 respondentů (43 %). Ihned za touto je skupina příslušníků ve věku 18–29 let, jež tvoří 38 osob (27 %). Třetí pozici obsadili respondenti ve věku 40–49 let, kteří tvořili celkem 37 příslušníky (26 %). Poslední příčku zaujímají příslušníci ve věku 49 let a více, kterých se do průzkumu zapojilo pouze osm (6 %).

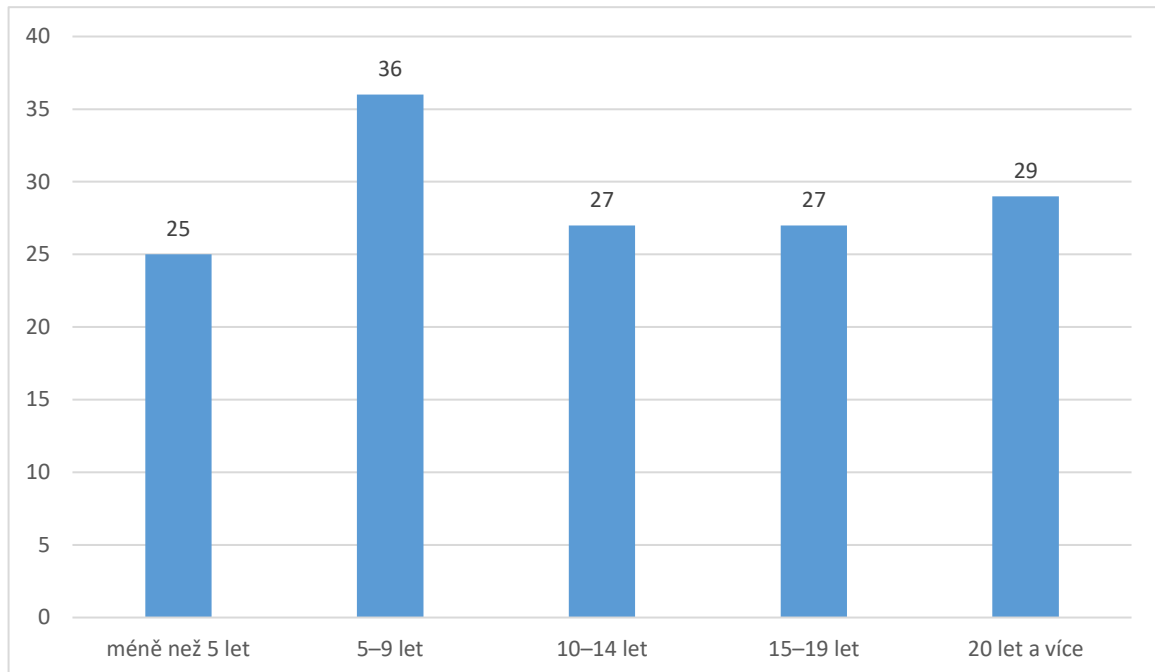
Věkové zastoupení v řadách policie je velmi důležitým prvkem a mělo by být co nejvíce vyvážené. Je vhodné, aby práce u policie zahrnovala osoby různých věkových kategorií, čímž bude zajištěno, že policie bude schopna reprezentovat a porozumět potřebám různých generací a skupin obyvatelstva.

Je důležité si uvědomit, že věková struktura v policejním sboru se může lišit v závislosti na různých faktorech, jako jsou například požadavky pro vstup do služby, pracovní náplň a dostupnost pracovních příležitostí pro různé věkové skupiny. Nicméně je stále prioritní, aby policie měla dostatek zkušených policistů, kteří mohou vystupovat jako mentoři pro nově příchozí a pomáhat zajistit kontinuitu služby.

**Otázka č. 3: Jaká je délka Vašeho služebního poměru u Policie České republiky?
(vyberte jednu odpověď)**

Graf č. 6 Délka služebního poměru (vlastní)

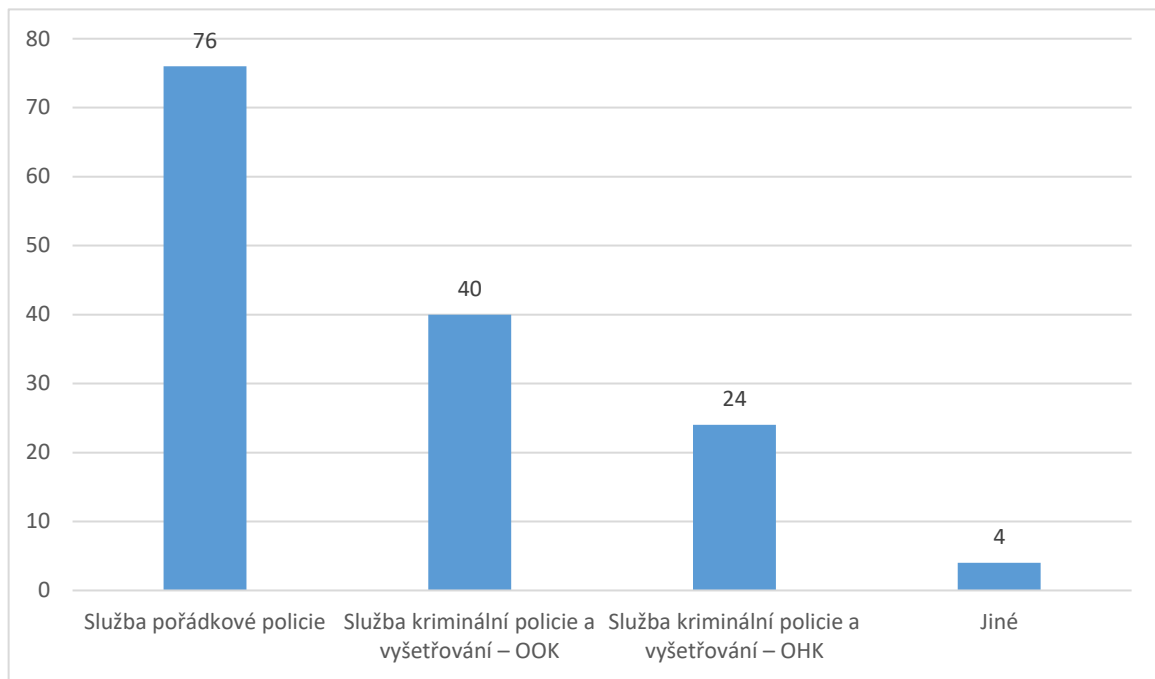

Délka služebního poměru je v grafu č. 6 rozdělena celkem do pěti skupin. Nejpočetnější je skupina mezi 5–9 let poměru, do které se řadí celkem 36 respondentů (25 %). Věková skupina 20 let a více je pak druhou nejpočetnější s 29 příslušníky (20,1 %). Za touto jsou dále věkové skupiny 10–14 let a 15–19 let, které tvoří shodně 27 příslušníků (18,8 %). Nejmenší podíl z dotázaných pak tvoří příslušníci, jejichž služební poměr trvá méně než pět let (25 osob; 17,4 %). Z dat vyplývá, že z celkem 83 příslušníků, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření, slouží u policejního sboru déle než 10 let. Jedná se tak celkem o 57,6 % z celkového počtu dotázaných.

Délka služebního poměru může mít určitý vliv na výkon policisty. Na jedné straně mohou zkušenosti získané policistou během jeho dlouhodobého působení u policie pomoci zlepšit jeho schopnosti a efektivitu v práci. Zkušený policista může lépe rozpoznat různé situace a být schopen rychle a účinně reagovat. Na druhé straně však může dlouhodobé působení u policie také vést k určitému úpadku výkonu. Pro příklad může dojít k tomu, že policista ztratí motivaci a nadšení pro svou práci, což může negativně ovlivnit jeho pracovní výkon. Další negativní dopad dlouhého služebního poměru může v některých případech spočívat v tom, že policista zůstane u starých zvyků a nezlepšuje se v souladu s novými trendy a technologiemi.

Otázka č. 4: U které služby Polici České republiky jste služebně zařazeni? (vyberte jednu odpověď)

Graf č. 7 Služební zařazení v rámci PČR (vlastní)

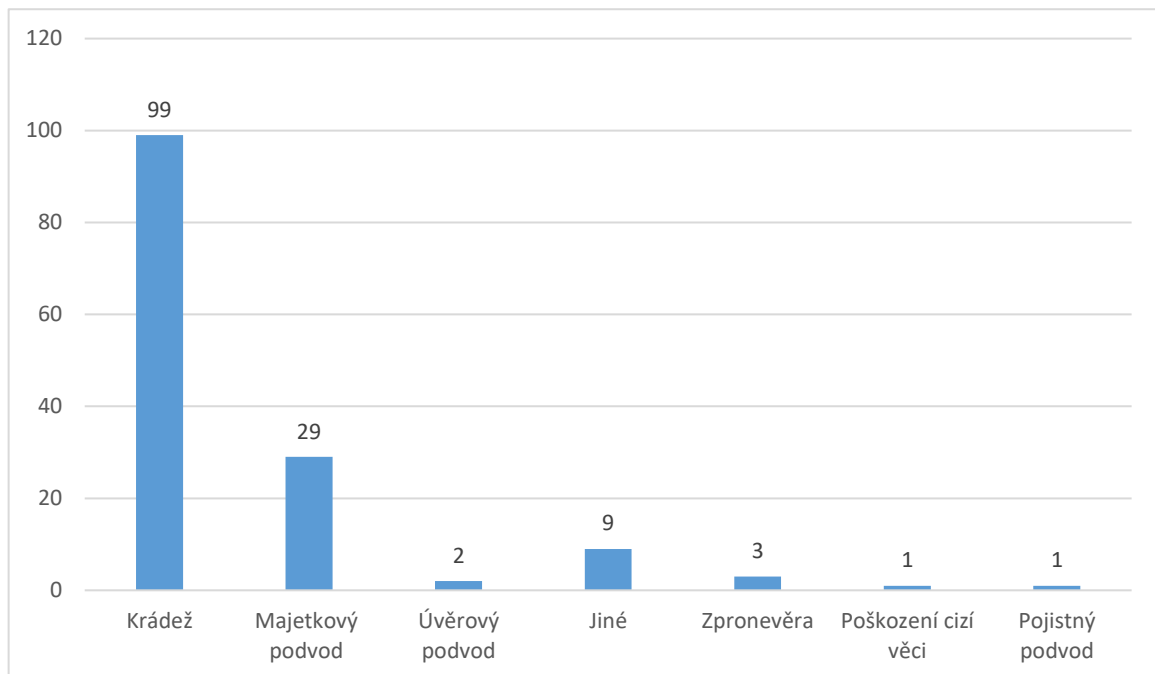

Rozložení respondentů v grafu č. 7 relativně koresponduje s personální situací napříč PČR. Největší podíl příslušníků u sboru je právě na obvodních odděleních, v Praze jsou tyto nazývány jako místní oddělení. Z celkového počtu 144 příslušníků jich je 76 služebně zařazených na obvodním oddělení, což činí procentuální podíl ze všech respondentů 52,7 %. Druhá nejpočetnější skupina je tvořena příslušníky z odboru obecné kriminality „OOK“, jež se skládá celkem ze 40 respondentů (27,8 %). Dále 24 příslušníků je zařazeno na odboru hospodářské kriminality „OHK“ a čtyři příslušníci zvolili kategorii „jiné“ (konkrétně se jednalo o dopravní inspektorát a cizineckou policii).

Služební zařazení policisty může celkově ovlivnit jeho pohled na trestnou činnost a způsob, jakým přistupuje k jejímu řešení. Policisté na různých pozicích mají různé úkoly a povinnosti a také se mohou setkat s různými typy trestné činnosti. Pro příklad je možné předpokládat, že policisté specializující se na prevenci a řešení drogové kriminality, mohou mít tendenci vnímat tuto trestnou činnost jako mimořádně závažnou a nebezpečnou pro společnost. Na druhé straně policisté na obecném oddělení se mohou setkat s různými typy trestné činnosti a mohou mít širší pohled na kriminalitu a její příčiny.

Otázka č. 5: Jaký majetkový trestný či považujete ve své pozici za nejfrekventovanější? (vyberte jednu odpověď)

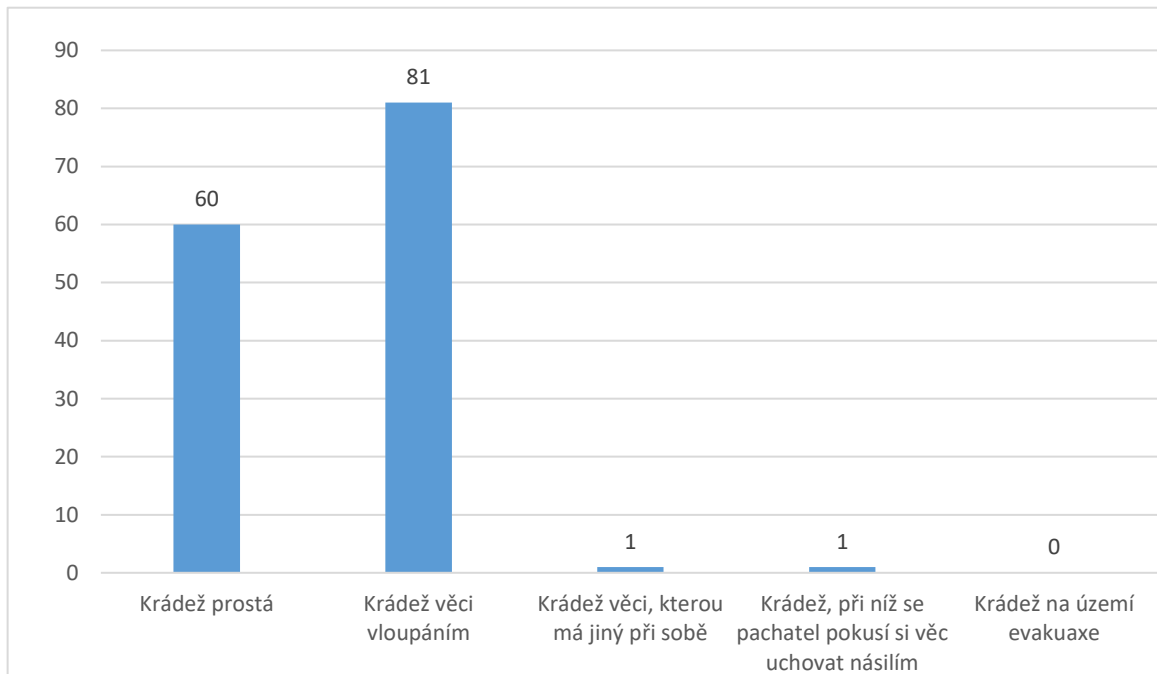
Graf č. 8 Nejfrekventovanější trestný čin proti majetku (vlastní)

Respondenti při této otázce měli na výběr celkem z osmi možností. Těmi byly zpronevěra; majetkový podvod; pojistný podvod; dotační podvod; poškození cizí věci; neoprávnění užívání cizí věci; krádež a v neposlední řadě možnost „jiné“. Tato otázka byla koncipována jako uzavřená s jednou možnou odpovědí. Jako čin, se kterým se příslušníci během svého výkonu služby setkávají nejčastěji označili policisté trestný čin krádeže. Takto jej označilo celkem 99 respondentů (68,8 %). Druhým v pořadí, avšak s velkým odstupem se umístil trestný čin majetkového podvodu s celkem 29 respondenty (20,1 %). Úvěrový podvod pak dále označili pouze dva příslušníci (1,4 %). Zpronevěra byla označena celkem třemi respondenty a pouze jediný hlas získaly trestné činy poškození cizí věci a pojistný podvod. Nezanedbatelný počet celkem devíti příslušníků nezvolil ani jeden z nabízených trestných činů, ale uchýlil se k odpovědi „jiné“. Jeden z těchto respondentů se pak již následně nevyjádřil, který trestný čin považuje za nejfrekventovanější. Mezi těmi ostatními uvedenými se pak zejména objevil internetový podvod.

Otázka č.6: S kterou formou trestného činu krádeže se setkáváte nejčastěji? (vyberte jednu nebo více odpovědí)

Graf č. 9 Nejčastější formy trestného činu krádeže (vlastní)

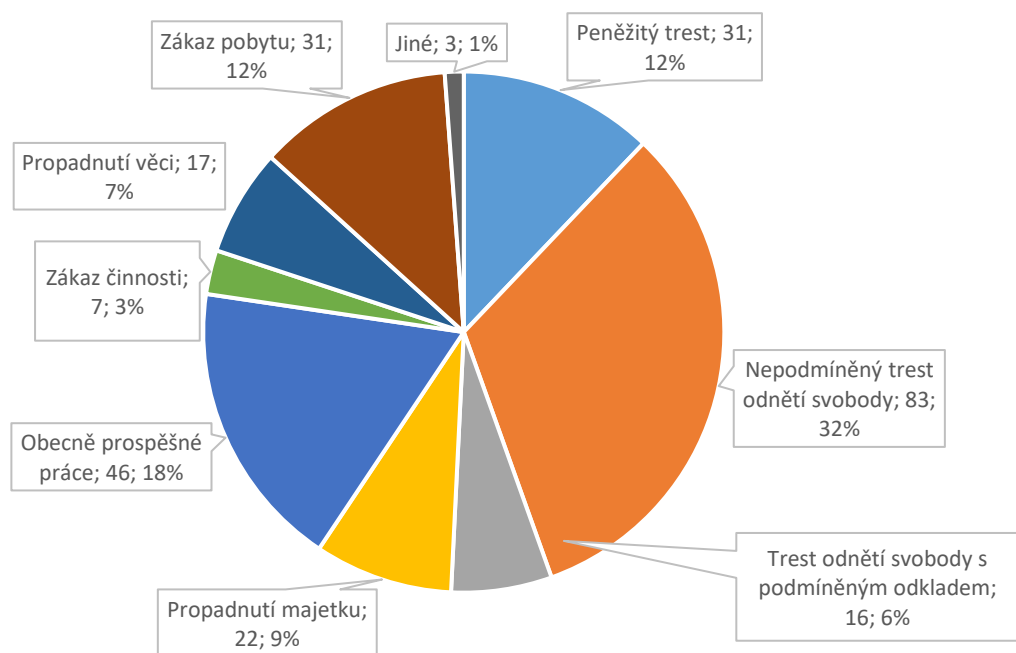
Respondenti v této otázce měli zvolit s jakou formou krádeže se setkávají v praxi nejčastěji, přičemž mohli označit i více správných odpovědí. Jako nejfrekventovanější respondenti označili krádež věci vloupáním, konkrétně byla tato odpověď označena celkem v 81 dotaznicích (což tvoří 56,3 % respondentů). O 21 dotazovaných méně, resp. 60 (41,7 %) jich poté označilo trestný čin krádeže prosté. Pouze jeden z policistů pak označil krádež věci, kterou má jiný při sobě a krádež, při níž se pachatel pokusí si věc uchovat násilím. Jeden dotazovaný příslušník neoznačil žádnou odpověď.

Z výše uvedených informací lze vyvodit, že nejčastějším trestným činem, se kterým se příslušníci setkávají, je krádež vloupáním. Zatímco statistiky Policie ČR uvádějí krádež prostou jako nejčastější formu trestné činnosti, z výsledků šetření plyne, že příslušníci vnímají krádež vloupáním jako častější. To může být způsobeno tím, že při vloupání je často porušena domovní svoboda a poškozena cizí věc, což vyžaduje rozsáhlejší ohledání místa činu za přítomnosti kriminalistického technika a provádění dalších neodkladných a neopakovatelných úkonů, včetně zajišťování kriminalisticky upotřebitelných stop. Tento proces je namáhavější a časově náročnější než u krádeže prosté, což může vést k tomu, že příslušníci vnímají vloupání jako frekventovanější formu trestné činnosti.

Naopak krádež věci, kterou má jiný při sobě spolu s krádeží, při níž se pachatel pokusí si věc uchovat násilím není v praxi tak frekventovaná. Forma krádeže věci při sobě, označovaná také jako tzv. kapesní krádež se nejčastěji vyskytuje v místech, kde dochází ke kumulaci velkého množství lidí, jako jsou například nádraží, letiště, turistické atrakce nebo obchodní centra. Tyto lokality poskytují krádežím příležitost k rychlému a nenápadnému provedení trestného činu a zároveň umožňují pachateli snadný únik. V České republice se jako nejvíce rizikovým místem, pro to stát se obětí této formy krádeže, jeví hlavní město Praha.

Otázka č.7: Jaká sankce je dle Vašeho názoru nejvíce vhodná pro pachatele majetkové trestné činnosti? (vyberte 1 nebo více odpovědí)

Graf č. 10 Nejvhodnější sankce pro pachatele (vlastní)

Podle výsledku šetření panuje mezi příslušníky relativní shoda na tom, jaký trest by měl být udělován pachatelům majetkové trestné činnosti. Nejčastěji respondenti volili nepodmíněný trest odnětí svobody, který označilo celkem 83 respondentů (32 %). Za tímto druhem trestu následoval trest obecně prospěšných prací, který zvolilo 46 dotázaných (18 %). Zákaz pobytu jako vhodný trest spolu s peněžitým trestem zvolilo shodně 31 příslušníků (12 %). Trest v podobě propadnutí majetku pak označilo 22 dotázaných (9 %). Poslední tři místa zůstala pro trest propadnutí věci (celkem 17 respondentů; 7 %);

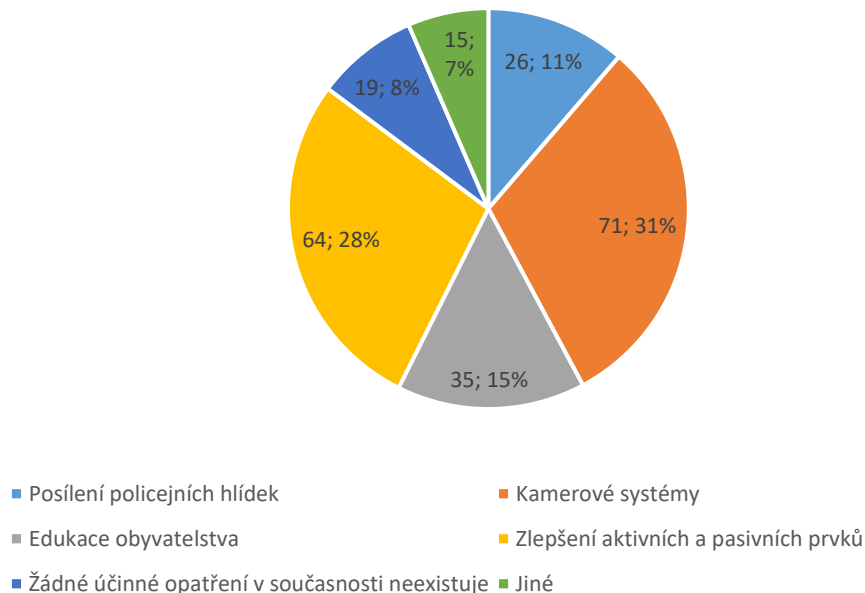
odnětí svobody s podmíněným odkladem výkonu (celkem 16 respondentů; 6 %); zákaz činnosti (celkem sedm respondentů; 3 %) a „jiné“ (celkem tři respondenti; 1 %).

Z výše uvedených dat vyplývá, že mezi příslušníky můžeme vyčíst jistou frustraci. Tato může pramenit z nedostatečného naplnění výchovného a zábranného účelu trestu. Policisté se v praxi běžně setkávají s pachateli, kteří se opakovaně dopouští trestné činnosti, za níž dostávají nepřiměřeně nízké sankce, zpravidla ve formě podmíněného trestu odnětí svobody. Tento trest však zcela nenaplnuje zábrannou funkci záležející ve faktickém znemožnění odsouzenému páchat další trestnou činnost při výkonu trestu. Zároveň i ochranná funkce u alternativního trestání je na nižší úrovni, jelikož nedochází k separaci kriminálního jedince od zbytku společnosti.

Obecně prospěšné práce představují pro mnohé příslušníky vhodnou formu trestu. Pozitivní aspekt tohoto alternativního trestu může být spatřován především ve skutečnosti, že tímto trestem mohou odsouzení alespoň z části odčinit své protiprávní jednání službou veřejnosti. Z pohledu mých kolegů se tento trest jeví více přínosným nežli trest peněžitý, který je v souvislosti s majetkovou trestnou činností nejčastěji ukládán. Je tomu tak především z toho důvodu, že v mnoha případech je výkon peněžitého trestu v důsledku nemajetnosti pachatelů de facto nemožný. Obdobně pak vyhodnotili respondenti i zákaz pobytu, který v mnoha případech zapříčiní pouze to, že pachatel svou trestnou činnost přesměruje na jiné území České republiky.

Otázka č. 8: Co by dle Vašeho názoru bylo vhodným preventivním opatřením v rámci majetkové kriminality? (vyberte jednu nebo více odpovědí)

Graf č. 11 Nejvhodnější preventivní opatření (vlastní)

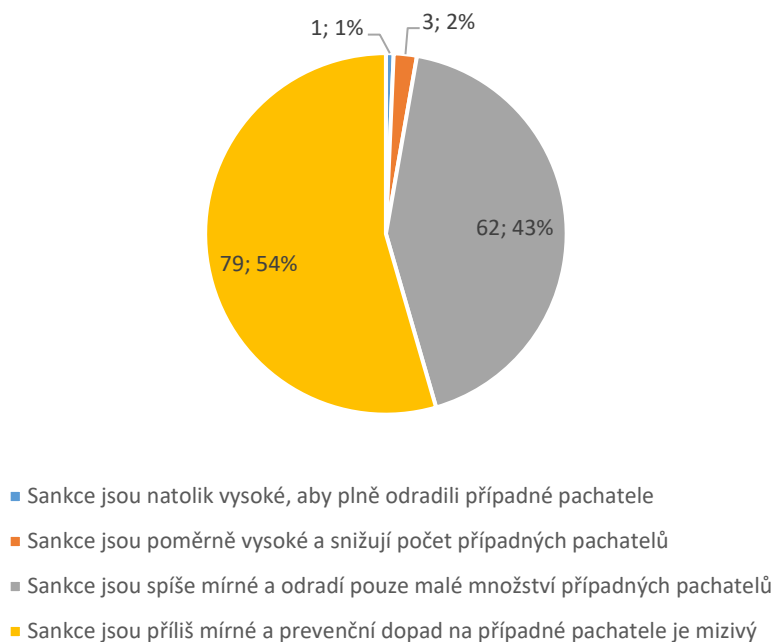
Jako nejvhodnější preventivní opatření, které by mělo za cíl minimalizovat páchaní majetkové trestné činnosti, zvolilo 71 (31 %) respondentů možnost užití kamerových systémů. O něco méně tj. 64 (28 %) příslušníků označilo, že by bylo vhodné zlepšit aktivní a pasivní bezpečnostní prvky. Edukaci obyvatelstva pak následně uvedlo 35 dotázaných (15 %). Posílit policejní hlídky by jako jistou záruku snížení kriminality vidělo 26 (11 %) respondentů a 19 příslušníků (8 %) si myslí, že žádné účinné opatření v současnosti neexistuje. Poměrně dosti policistů, resp. 15 (7 %) zvolilo možnost „jiné“. Zde následně uváděli návrhy, mezi nimiž bylo např. zvýšení trestní sazby za spáchané trestné činy; čitelnější kamerové systémy; zavedení pracovní povinnosti ve věznicích; zlepšení práce s odsouzenými ve věznicích; zvýšení životní úrovně obyvatelstva; zlepšení školství a zlepšení na úrovni sociální; změna legislativy a nastavení tvrdších standardů ve věznicích.

Volba většiny respondentů směřující ke kamerovým systémům je dána především skutečností, že se jedná v mnoha případech o jediný důkaz způsobilý nasměrovat vyšetřování správným směrem a případně i usvědčit konkrétní osoby z jejich protiprávního jednání. Zároveň se jedná, z policejní praxe, o účinnější nástroj směřující k odrazení potencionálního pachatele nežli představuje nasazení většího počtu hlídek do běžné

hlídkové služby. Především je také potřeba brát v potaz i skutečnost, že PČR v současné době nedisponuje dostatečným množstvím sil a prostředků, které by mohla nasadit do terénu.

Otázka č. 9: Působí pohružka trestu preventivní funkci? (vyberte jednu odpověď)

Graf č. 12 Preventivní funkce trestní sankce (vlastní)

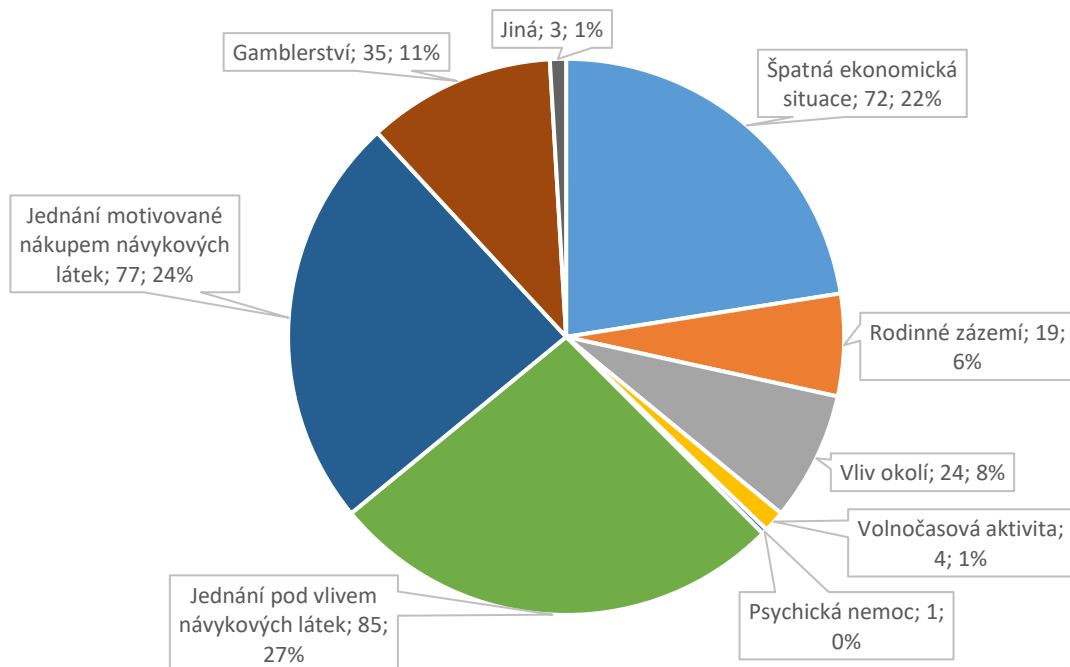
Z grafu č. 12 vyčteme poměrně jednoznačnou odpověď na danou otázku. Z celkového počtu dotázaných označilo 79 osob (54 %), že sankce jsou příliš mírné a preventivní dopad na případné pachatele je mizivý. To, že jsou tresty spíše mírné a odradí malé množství případných pachatelů si myslí 62 (43 %) respondentů. Jen tři (2 %), resp. jeden (1 %) respondent uvádí, že tresty jsou vysoké, resp. natolik vysoké, aby plně odradili případné pachatele. Odpovědi dotázaných nejsou nikterak překvapující vzhledem k odpovědím, které dotázání volili u otázky č. 7.

Avšak přesto by podle teorie měla pohružka trestu plnit preventivní funkci. Mělo by být pravděpodobnější, že se lidé budou chovat v souladu se zákonem, když vědí, že budou za trestnou činnost potrestáni. Jinak řečeno preventivní funkce by měla záležet v tom, že lidé, kteří zvažují spáchání trestného činu, se budou možná důkladněji rozmýšlet nad jeho spácháním, když budou vědět, že jim hrozí trest.

Otázka č. 10: Jaká je dle Vašeho názoru nejčastější příčina majetkové trestné činnosti? (vyberte jednu nebo více odpovědí)

Graf č. 13 Příčina majetkové kriminality (vlastní)

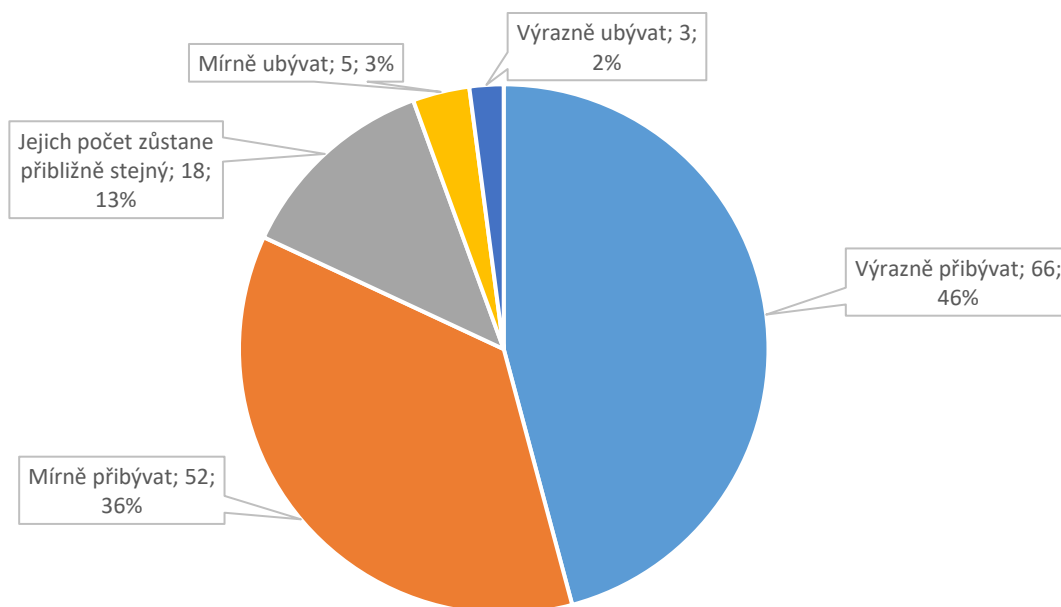

Účelem otázky bylo získat od příslušníků, kteří se dostávají do každodenního styku s kriminálně závadovými osobami informaci, z jaké pohnutky dochází k páčání protiprávního jednání v souvislosti s majetkovou kriminalitou. Nejčastější příčinou je dle 84 (27 %) dotázaných jednání pod vlivem návykových látek. S tímto souvisí jednání motivované nákupem návykových látek, kterou volilo o něco méně příslušníků, a sice 77 příslušníků (24 %). Jako třetí nejčastěji vybranou možností (72 respondentů; 22 %) byla špatná ekonomická situace. Gamblerství potom zvolilo 35 dotázaných (11 %); vliv okolí 24 dotázaných (8 %); rodinné zázemí 19 dotázaných (6 %); volnočasovou aktivitu čtyři dotázaní (1 %); „jinou“ tři dotázaní a psychickou nemoc pouze jediný respondent.

Dotazovaní příslušníci PČR se tedy domnívají, že téměř 3/4 všech protiprávních jednání páčají osoby, které jsou jistým způsobem ovlivněny či motivovány návykovými látkami či osoby nacházející ve špatné ekonomické situaci. Daná skutečnost koresponduje s obecnou praxí, kdy majetkovou trestnou činnost páčají především osoby s kladným vztahem k alkoholu a drogám, lidé bez domova a sociálně slabší jedinci. Tímto si vyjmenované skupiny zaopatřují prostředky potřebné k životu. Jeden z dotázaných také uvedl, že jistou příčinou lze hledat i ve vidině rychlého zisku a neochotě vést řádný život, což je pro dnešní zrychlenou dobu příznačné.

Otázka č. 11: Jaká je dle Vašeho prognóza vývoje majetkové kriminality? Majetkových trestných činů bude: (vyberte jednu odpověď)

Graf č. 14 Prognóza vývoje majetkové kriminality (vlastní)

Ve výše uvedeném grafu č. 14 můžeme vyčíst určitou skepsi spočívající v tom, jaký trend majetkové kriminality, dle příslušníků PČR, lze v následujících letech očekávat. Na jedné straně máme snižující se trend páčání této kriminality v rámci poslední dekády, avšak v posledním meziročním srovnání křivka nápadu již opět výrazně narostla. Právě nárůst majetkové kriminality na území ZLK, v posledních měsících, je možná tím faktorem, proč 66 (45 %), resp. 52 (36 %) dotázaných zvolilo možnost výrazného, resp. mírného přibývání kriminality. To, že by jejich počet zůstal téměř stejný si myslím jen 18 dotázaných (13 %). Optimističtější prognózu spočívající v mírném ubývání kriminality zvolili tři (5 %) dotázaní a rovněž tři dotázaní (2 %) jsou přesvědčeni, že tento pokles bude výrazný.

Jedním z faktorů, který by mohl přispět k nárůstu kriminality je zvyšující se digitalizace a využívání internetu. V důsledku těchto modernizací může docházet k nárůstu kybernetické kriminality, jako jsou phishingové útoky či krádeže identity. Tyto formy trestné činnosti se mohou stát stále obtížněji odhalitelnými, což by mohlo vést ke zvýšení počtu těchto druhů trestné činnosti. Další faktor, který může ovlivnit vývoj majetkové trestné činnosti, je rostoucí sociální a ekonomická nerovnost. Pokud se míra chudoby

a nezaměstnanosti v zemi zvýší, může narůst i počet osob, které se uchylují k páčání trestné činnosti, aby získali finanční prostředky.

6 NÁVRHY DE LEGA FERENDA

Vytvořit koncepci, která by pomohla zcela eliminovat páchaní majetkových trestných činů, není možné. Cílem je tedy alespoň nastínit návrh, který by potencionálně mohl snížit současný nápad kriminality a zamezit jejímu meziročnímu nárůstu. Možnou inspirací by v tomto ohledu mohla být právní úprava západních zemí. Konkrétně znění trestního zákoníku Spolkové republiky Německa – Strafgesetzbuch (dále jen „StGB“), která spočívá ve větší represi vůči pachatelům trestné činnosti. Avšak vedle represivních nástrojů vymáhání práva je neméně důležitá i následná práce s odsouzenými a snaha o snížení recidivy, a proto se zaměříme i na tuto problematiku.

Lidstvem prodělaná pandemie covid-19 poukázala na jednu z možných cest v boji proti vysoké kriminalitě. Konkrétně se jedná o cestu zvýšením hrozící trestní sazby. Hrozba vysokého trestu odnětí svobody za krádež o délce ode dvou až do osmi let s sebou přinesla silný preventivní účinek na potenciální pachatele. Tento fakt je možné podložit statistickými daty z tohoto období, kterým byla věnována pozornost v předcházející části práce. V návaznosti na tuto skutečnost by se jevilo jako vhodné přijetí novely českého TrZ, která by, inspirována německou právní úpravou, přinesla natrvalo uzákonění vyšších trestních sazeb. Tímto krokem by bylo možné docílit vyšší pravděpodobnosti odrazení potencionálních pachatelů.

V StGB je krádež, spolu s trestným činem zpronevěry a neoprávněným užíváním cizí věci, upravena ve společném oddílu zahrnujícím ustanovení § 242 až § 248c. Struktura úpravy je tak již na první pohled naprosto odlišná od českého trestního zákoníku, který věnuje úpravě trestného činu krádeže pouze jedno samostatné ustanovení § 205 TrZ.

Skutková podstata trestného činu krádeže ustanovená v § 205 odst. 1 písm. a) TrZ je v německém trestním zákoně vymezena v § 242 StGB. Primární rozdíl představuje skutečnost, že německá úprava, na rozdíl od české, nevyžaduje pro naplnění základní skutkové podstaty způsobení škody konkrétní výše. Nicméně ustanovení § 248a StGB stanoví, že *„krádež a zpronevěra věcí nepatrné hodnoty se v případech § 242 a § 246 stíhají pouze na návrh, ledaže by úřad povolany k trestnímu stíhání považoval z důvodu zvláštního veřejného zájmu na trestním stíhání úřední zákrok za žádoucí“* (Německo, ©1998). V praxi německých orgánů činných v trestním řízení se věci malé hodnoty rozumí movité věci, jejichž hodnota nepřevyšuje 50 EUR (Matějovský, 2021).

Ačkoliv je odlišná struktura německé úpravy to, co upoutá na první pohled naši pozornost, není okolností, která by mohla přispět ke snížení kriminality. Faktor, jenž by

byl způsobilý zapříčinit pokles nápadu trestné činnosti, nalezneme až v samotném znění skutkových podstat. Tento faktor představuje již zmíněná hrozící trestní sazba. Při naplnění skutkové podstaty krádeže v ustanovení § 242 StGB hrozí pachateli trest odnětí svobody až do výše pěti let, případně trest peněžitý, přičemž se jedná do jisté míry o ekvivalent krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a) TrZ, za kterou by v České republice pachateli hrozil trest odnětí svobody až na dvě léta, zákaz činnosti nebo trest propadnutí věci (Německo, 1998, Česko, 2009).

Krádež vloupáním je poté ustanovena v § 243 StGB jakožto zvlášť těžký případ krádeže a rovněž v ustanovení § 244 StGB speciálně pro krádež vloupáním do bytu. Tyto dvě ustanovení se tedy liší objektem, který je jednáním poškozen. V prvním případě je čin sankcionován odnětím svobody ve výši tří měsíců až deset let, avšak dle § 243 odst. 2 StGB nelze tento výklad užít při krádeži věci nikoli nepatrné hodnoty. Opět i zde se jedná do jisté míry o obdobu § 205 odst. 1 písm. b) TrZ, za který lze uložit trest odnětí svobody až na dvě léta. Ještě přísněji je potrestán pachatel, jenž v úmyslu odcizit věc se vloupá do obydlí. Tomuto pachateli potom hrozí podle § 244 odst. 1 StGB trest odnětí svobody na šest měsíců až deset let. V méně závažných případech podle § 244 odst. 3 StGB se trestá odnětím svobody na tři měsíce až pět let. V případě, že obydlí slouží pro soukromé účely, tak podle § 244 odst. 4 StGB se trest odnětí svobody zpřísňuje na jeden rok až deset let. Český TrZ nezná při krádeži vloupáním rozdíl v objektu, tak jak je tomu u německé úpravy, ačkoliv v daném případě by se pachatel mimo jiné svým jednáním dopustil v jednočinném souběhu porušení domovní svobody podle § 178 odst. 2 TrZ, čímž by došlo ke zpřísnění trestní sankce odnětí svobody až na tři léta (Německo, 1998; Česko, 2009; Matějovský, 2021). Pokud bychom se tedy inspirovali našimi německými sousedy, mohlo by zvýšení hranice trestní sazby přispět k poklesu trestné činnosti, a to konkrétně tím, že bude potencionální pachatele odrazovat od jejich kriminálního jednání, za které by jim hrozil vysoký trest.

Jestliže pachatele neodradí výše trestní sazby a dojde k jeho pravomocnému odsouzení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, je důležité naučit se s odsouzenými správně a efektivně ve věznicích pracovat. Toto spočívá primárně ve snaze pachatele převychovat a napravit jej tak, aby bylo možné jeho znovu začlenění do společnosti po propuštění z výkonu trestu. Danou problematikou se nakonec zabíralo i Ministerstvo vnitra ČR, které vytvořilo novou Strategii prevence kriminality 2022–2027. V této oblasti se Strategie zaměřovala i na recidivu, jež v roce 2016 činila 46,3 %, v roce 2020 došlo ke snížení na 39,9 %, avšak v roce 2021 se opět podíl recidivistů navýšil na 42 %.

Koncepce se poměrně moudře zaobírá problematikou vězeňství a dohledem ze strany Mediační a probační služby. V rámci vězeňství byla přijata Koncepce vězeňství do roku 2025, která řeší problematiku, jakou je např. zaměstnávání vězňů; vzdělávání; drogy a jiné závislosti; resocializaci propuštěných vězňů aj. Právě možnost podstoupit ve výkonu trestu odnětí svobody rekvalifikační kurz a jiné programy, by mohly napomoci odsouzeným se po propuštění uplatnit na trhu práce. Taktéž i jejich samotné zaměstnávání ve věznicích napomůže simulovat běžný život a navyknout osoby na pracovní morálku (Scheinost a kol., 2021; Ministerstvo vnitra, © 2022; Ministerstvo spravedlnosti, © 2015).

Uvedené možnosti nabízí otevřená věznice Jiřice, která byla uvedena do provozu v listopadu 2017. Jedná se o první otevřenou věznici v ČR, která má za cíl simulovat běžný život lidí. V rámci této simulace jsou vězni ubytováni v domě se zahradou. Zde provádí běžné práce jako je např. mytí nádobí, praní prádla či starání se o zahradu. Dále je možné zapojit vězně do programů, jež jsou zaměřené na zemědělskou činnost, včelařství, chov daňků, domácích a hospodářských zvířat. Za dobu existence věznice do září roku 2021 jí prošlo přes 173 odsouzených, kdy 150 jich bylo propuštěno. Z celkového počtu 150 propuštěných byla recidiva zaznamenána jen u 17 osob, což představuje pouhých 11 %. (Scheinost a kol., 2021; Vězeňská služba, © 2023).

Ačkoliv je výše uvedená věznice první svého typu v ČR, tento model je hojně využíván v severských zemích již od minulého století. Ve Finsku projde otevřenou věznicí třetina vězňů, kdy jejich míra recidivy tímto klesá o 20 %. Nakonec je nutné zmínit, že náklady na jednoho vězně se v těchto věznicích sníží skoro o jednu třetinu (Scheinost a kol., 2021).

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo seznámit se s majetkovými trestnými činy se zaměřením na nejfrekventovanější trestný čin v České republice, a sice na krádež podle § 205 TrZ, kdy práce byla rozčleněna na dvě hlavní části, a to na teoretickou a praktickou část.

V první kapitole teoretické části byly vymezeny základní pojmy a charakteristické znaky trestného činu v obecné rovině. Poté se již práce věnovala představení jednotlivých typových znaků, jenž jsou charakteristické pro celou kategorii majetkových trestných činů, přičemž vybrané skutkové podstaty nejvýznamnějších trestných činů z každé kategorie byly blíže rozebrány.

Druhá kapitola se již zabývala rozбором základní a kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže podle § 205 TrZ. Důraz byl kladen na to, aby výklad zahrnoval i příklady z praxe a platnou judikaturu, která napomáhá pochopit jednotlivé pojmy.

V poslední kapitole teoretické části jsme se zaměřili na kriminogenní faktory, které ovlivňují a mohou pohnout potencionálního pachatele k páčání protiprávních jednání. Mezi tyto faktory řadíme především osobnost pachatele a okolí, v němž se osoba pohybuje, a je jím tak ovlivňována. Následně lze včasné odhalení povahových rysů člověka využít k práci s danou osobou tak, abychom snížili její potenciál páchat protiprávní činnost.

První kapitola praktické části se zabývá statistickým vyjádřením celkového nápadu majetkových trestných činů ve srovnání s celkovým nápadem trestné činnosti na území ČR a ZLK, přičemž zkoumané období činí od roku 2012 do roku 2022, včetně. V neposlední řadě se věnuje analýze samotného trestného činu krádeže, a to opět jak z pohledu počtu spáchání na území celé ČR, tak i ve ZLK. Obecně lze ze statistik vyčíst skutečnost, že ačkoliv se poměry zastoupení jednotlivých trestných činů ve sledovaném období mění, tak trestný čin krádeže mezi celkovou registrovanou kriminalitou stále dominuje.

Empirického šetření, jež je součástí této práce, bylo mířeno výhradně na příslušníky PČR, kteří mají s problematikou majetkových trestných činů zkušenosti a blíže se jí ve své službě věnují. Otázky, kterých bylo celkem jedenáct, byly voleny tak, aby z těchto mohlo být vycházeno při následných návrzích de lege ferenda, kterými je zakončena část praktická.

Ačkoliv majetkové trestné činy, resp. trestný čin krádeže je historicky nejrozšířenější v ČR, tak stále nejsme schopni jako společnost naleznout účinnou zbraň,

která by byla v boji proti ní účinná. Určitou oblastí, jež by mohla být východiskem pro řešení dané situace je změna trestní politiky, resp. trestního zákoníku, který by umožnil ukládat vyšší trestní sazby v rámci trestního řízení. Nakonec je také nutné zaměřit se na práci s odsouzenými ve věznících, ve které lze spatřovat stále velké mezery a slabá místa, která vyzývají ke zlepšení.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

AHMAD, Wasim et al., 2022. Understanding of Behavioral Problems Among Young Persons with Intellectual Disability: A Self-Report. *Journal of Neurosciences in Rural Practice* [online]. 13(2), 295-300 [cit. 2022-11-15]. ISSN 09763147. Dostupné z: doi:10.1055/s-0042-1743213

BACH, Bo a Roger MULDER, 2022. Clinical Implications of ICD-11 for Diagnosing and Treating Personality Disorders. *CURRENT PSYCHIATRY REPORTS* [online]. [cit. 2022-11-14]. ISSN 15233812. Dostupné z: doi:10.1007/s11920-022-01364-x.

BAMBUŠKOVÁ, V. a kol., 2019. Zákon trestní zákoník –judikatorní komentář. Ostrava: CODEXIS publishing. Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®.

COUFALOVÁ, Bronislava a kol., 2018 Případové studie z trestního práva. Praha: Leges. Student (Leges). ISBN 9788075022646

ČESKO, 1954. Rozhodnutí Krajského soudu v Liberci ze dne 29. 1. 1954: Zpronevěra. In: Česko: Codexis, ročník 1954, 3 To 10/54. Dostupné také z: <https://next.codexis.cz/judikatura/JD45137#L1>

ČESKO, 1993. Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení listiny základních práv a svobod. In: Sbíрка zákonů, částka 1, s. 17-23. Dostupné také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2/1993%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

ČESKO, 1993. Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 11. 1. 1993, sp. zn./č. j.: 4 To 65/93. Dostupné také z: <https://next.codexis.cz/judikatura/JD39007?hash=match-0#match-0>

Česko, 1994. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 08.04.1994: Dokazování. Krádež. Sp. zn./ č.j. 11 To 46/94. In: Codexis. Dostupné také z: <https://next.codexis.cz/judikatura/JD39137?hash=match-0#match-0>

ČESKO, 2000. ZÁKON č. 361/2000 Sb. ze dne 14. září 2000 o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. In: Sbíрка zákonů, částka 98, s. 4570-4615. Dostupné také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=361/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

ČESKO, 2003. ZÁKON č. 218/2003 ze 25. června 2003 o soudnictví ve věcech mládeže. In: Sběrka zákonů, částka 79, s. 4030-4052. Dostupné také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=218/2003&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

ČESKO, 2009. Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. In: Sběrka zákonů, částka 102, s. 354-451. Dostupné také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

ČESKO, 2012. ZÁKON č. 89/2012 ze dne 3. února 2012 občanský zákoník. In: Sběrka zákonů, částka 33, s. 1026-1365. Dostupné také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Česko, 2015. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23.09.2015: Poškození cizí věci. Cizí věc. Zvíře. Sp. zn./ č.j. 6 Tdo 1014/2015-33. In: Codexis. Dostupné také z: <https://next.codexis.cz/judikatura/JD259893?hash=match-0#match-0>

Česko, 2017. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22.08.2017: Zpronevěra. Pomoc k trestnému činu. sp. zn./ č.j.: 4 Tdo 910/2017-32 In: Codexis. Dostupné také z: <https://next.codexis.cz/judikatura/usneseni-zpronevera-pomoc-k-trestnemu-cinu-JD327485?dokumentVyraz=sv%C4%9B%C5%99itel&pravyPanel=nalezky&hash=match-0#match-0>

Česko, 2017. Usnesení Ústavního soudu ze dne 07.03.2017: Trestný čin/krádež. Důkaz/volné hodnocení. Odůvodnění – krádež lší vniknutí. Sp. zn./ č.j. III. ÚS 213/17-1. In: Codexis. Dostupné také z: <https://next.codexis.cz/judikatura/JD286508?dokumentVyraz=kr%C3%A1de%C5%BE+l%C3%AD&pravyPanel=nalezky&hash=match-0#match-0>

Česko, 2019. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24.07.2019: Cizí věc. Poškození cizí věci. Sp. zn./ č.j. 6 Tdo 794/2019-1192. In: Codexis. Dostupné také z: <https://next.codexis.cz/judikatura/JD373321?dokumentVyraz=Nejvy%C5%A1%C5%A1%C3%AD+soud+2019+po%C5%A1kozen%C3%AD+ciz%C3%AD+v%C4%9Bci&pravyPanel=nalezky&hash=match-0#match-0>

Český statistický úřad, 2023. Zaměstnanost a nezaměstnanost za roky 2021, 2022 [online]. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost_nezamestnanost_prace

DAVID, Ondřej a kol., 2018. Občanský zákoník – Komentář s judikaturou - Svazek IX - Věcná práva (§ 976-1474), CODEXIS publishing, [cit. 04.11.2022] Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®

DVOŘÁKOVÁ, Kateřina, 2019. Souvislosti mezi typem závislosti a osobnostní psychopatologií na základě strukturální diagnózy [online]. Olomouc [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/3mq5jr/29796550>. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce PhDr. Mgr. Roman Procházka, Ph.D.

Eurostat Statistics Explained, 2016. Statistika trestné činnosti [online]. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Crime_statistics/cs&oldid=292634#Majetkov.C3.A1_kriminalita

FINDEJS, Stanislav a kol., 2018. Občanský zákoník - Komentář s judikaturou - Svazek VI - Manželství (§ 655-770), CODEXIS publishing, [cit. 04.11.2022] Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®

GŘIVNA, Tomáš, a kol., 2019. Kriminologie. 5., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 9788075985545.

HOLEC, Tomáš, 2021. Ochrana obyvatel a krizové řízení: praktický průvodce a rádce úředníka. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky. ISBN 978-80-7616-100-9.

CHMELÍK, Jan, 2009. Trestní právo hmotné: obecná část. Praha: Linde. Vysokoškolské právnické učebnice. ISBN 9788072017850.

CHMELÍK, Jan, 2010. Trestní právo hmotné - zvláštní část: s aplikačními příklady. Praha: Linde. ISBN 9788072018208.

JELÍNEK, Jiří a kol., 2020. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Praha: Leges, 2020. ISBN 978-80-7502-395-7.

JELÍNEK, Jiří a kol., 2021. Kriminologie. Praha: Leges. Teoretik. ISBN 978-80-7502-499-2.

JELÍNEK, Jiří, 2022. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-576-0.

MALÍK, Petr, 2018. Základy práva. Policie České republiky. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. Praha, 108 s.

MATĚJOVSKÝ, Marek, 2021. Trestný čin krádeže. [online]. Plzeň [cit. 2023-03-16]. Dostupné také z: <https://otik.zcu.cz/handle/11025/43422>, Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Vedoucí práce František Vavera.

Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2015. Koncepce vězeňství do roku 2025. [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti České republiky [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/ostatni/koncepce-vezenstvi.pdf>

Ministerstvo vnitra ČR, 2022. Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027 [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2022-az-2027.aspx>

NĚMECKO, 1998. Strafgesetzbuch (StGB) ve znění vyhlášky ze dne 19. Listopadu 1998. [online]. In: Německá Spolková republika [cit. 2023-03-16]. Dostupné také z: <https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/BJNR001270871.html#BJNR001270871BJNG000102307>

NEZKUSIL, Jiří, 2011. Trestní právo hmotné. Praha: Metropolitní univerzita Praha. ISBN 978-80-86855-72-1.

NOVOTNÝ, František, 2017. Trestní právo hmotné. 4. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-651-4.

OFOEDA, Isaac et al., 2022. Anti-money laundering regulations and financial sector development. International Journal of Finance [online]. 27(4), 4085-4104 [cit. 2022-11-06]. ISSN 10769307. Dostupné z: doi:10.1002/ijfe.2360.

POLÁK, P., TITTLOVÁ, M., 2018.: Kompendium kriminologie. Bratislava: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-8168-847-8.

Policie České republiky, © 2023. Vývoj registrované kriminality v roce 2022 [online]. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyvoj-registrovane-kriminality-v-roce-2022.aspx>

RŮCKLOVÁ, Klára, 2017. Hranice škody se v trestněprávních kauzách zvyšuje na dvojnásobek [online]. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/hranice-skody-se-v-trestnepravnich-kauzach-zvysuje-na-dvojnásobek>

SAVCI, Mustafa, Mark D. GRIFFITHS a Ferda AYSAN, 2020. Development and Validation of the Online Histrionic Personality Scale (OHPS) Using the DSM-5 Criteria for Histrionic Personality Disorder. Journal of Technology in Behavioral Science: Official Journal of the Coalition for Technology in Behavioral Science [online]. 5(4), 367-377 [cit. 2022-11-15]. ISSN 23665963. Dostupné z: <https://link-springer-com.proxy.k.utb.cz/article/10.1007/s41347-020-00144-9>.

SCHEINOST, Miroslav a kol., 2021. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2020. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. ISBN 978-80-7338-196-7.

SCHEINOST, Miroslav a kol., 2022. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2021. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. ISBN 978-80-7338-200-1.

SOVA, Aleš, 2020. Přezkum opatření přijatých v době nouzového stavu [online]. In: . [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://next.codexis.cz/literatura/LT122161?dokumentVyzraz=sova+covid&pravyPanel=nalezky&hash=match-0#match-0>

Statistické přehledy kriminality za rok 2012, © 2023. Policie České republiky [online]. [cit.2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2012.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2013, © 2023. Policie České republiky [online]. [cit.2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2014, © 2023. Policie České republiky [online]. [cit.2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanekvala/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2014.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2015, © 2023. Policie České republiky [online]. [cit.2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2016, © 2023. Policie České republiky [online]. [cit.2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statistiky-kriminalita-statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2016.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2017, © 2023. Policie České republiky [online]. [cit.2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2017.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2018, © 2023. Policie České republiky [online]. [cit.2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2018.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2019, © 2023. Policie České republiky [online]. [cit.2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2019.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2020, © 2023. Policie České republiky [online]. [cit.2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2021, © 2023. Policie České republiky [online]. [cit.2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2021.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2022, © 2023. Policie České republiky [online]. [cit.2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2022.aspx>

STRÉMY, Tomáš, 2010: Majetková a ekonomická kriminalita a ich sociálne riziká. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis.- 133 s.- ISBN 978-80-8082-413-6.

ŠÁMAL, Pavel a kol., 2022. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-764-8.

ŠČERBA, Filip, a kol., 2020. Trestní zákoník: komentář, 1. vydání. [Praha]: C.H. Beck. Beckova edice komentované zákony. ISBN 9788074008078.

VALA, Zdeněk, 2018. Trestněprávní úprava trestného činu zpronevěry podle § 206 TrZ. Brno. Dostupné také z: https://is.muni.cz/th/d0yb8/Diplomova_prace_Zdenek_Vala_345092.pdf. Diplomová práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity obor Veřejná správa Katedra trestního práva. Vedoucí práce Josef Kuchta.

VÁLKOVÁ, Helena a kol., Základy kriminologie a trestní politiky. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3.

VANTUCH, Pavel, 2011. Trestní zákoník s komentářem. Olomouc: ANAG, (1.vydání). Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-677-8.

Vězeňská služba České republiky, 2023. Základní informace. Věznice Jirice [online]. [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-jirice/sekce/zakladni-informace>

VOBOŘIL, Jindřich, 2017. Opatření ke snížení negativních dopadů užívání alkoholu [online]. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/protidrogova-politika/koordinace/Prezentace_Voboril_Opatreni_ke_snizeni_negativnich_dopadu_uzivan_i.pdf

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

A kol. A kolektiv

Č. j. Číslo jednací

ČR Česká republika

OHK Odbor hospodářské kriminality

OOK Odbor obecné kriminality

PČR Policie České republiky

Resp. Respektive

Sp. zn. Spisová značka

StGB Strafgesetzbuch

TČ Trestný čin

TrZ Trestní zákoník

ZLK Zlínský kraj

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf č. 1 Srovnání celkové a vybrané kriminality za období 2012–2022 v rámci ČR</i>	41
<i>Graf č. 2 Statistické srovnání krádeže s majetkovou kriminalitou za období 2012–2022 v rámci ČR</i>	43
<i>Graf č. 3 Statistické srovnání krádeže s majetkovou kriminalitou za období 2012–2022 v rámci Zlínského kraje</i>	45
<i>Graf č. 4 Pohlaví respondentů (vlastní)</i>	47
<i>Graf č. 5 Věk respondentů (vlastní)</i>	48
<i>Graf č. 6 Délka služebního poměru (vlastní)</i>	49
<i>Graf č. 7 Služební zařazení v rámci PČR (vlastní)</i>	50
<i>Graf č. 8 Nejfrekventovanější trestný čin proti majetku (vlastní)</i>	51
<i>Graf č. 9 Nejčastější formy trestného činu krádeže (vlastní)</i>	52
<i>Graf č. 10 Nejvhodnější sankce pro pachatele (vlastní)</i>	53
<i>Graf č. 11 Nejvhodnější preventivní opatření (vlastní)</i>	55
<i>Graf č. 12 Preventivní funkce trestní sankce (vlastní)</i>	56
<i>Graf č. 13 Příčina majetkové kriminality (vlastní)</i>	57
<i>Graf č. 14 Prognóza vývoje majetkové kriminality (vlastní)</i>	58

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1 Kategorie výše škod před a po novele .....</i>	<i>17</i>
<i>Tabulka 2 Procentuální podíl majetkové kriminality za období 2012–2017.....</i>	<i>41</i>
<i>Tabulka 3 Procentuální podíl majetkové kriminality za období 2018–2022.....</i>	<i>41</i>
<i>Tabulka 4 Srovnání majetkové kriminality na území ZLK a její změna nápadu za období 2012–2017 .....</i>	<i>42</i>
<i>Tabulka 5 Srovnání majetkové kriminality na území ZLK a její změna nápadu za období 2018–2022 .....</i>	<i>42</i>
<i>Tabulka 6 Počet skutků spáchaných v souvislosti s krádeží prostou a krádeží vloupáním na území ČR za období 2012–2017 .....</i>	<i>44</i>
<i>Tabulka 7 Počet skutků spáchaných v souvislosti s krádeží prostou a krádeží vloupáním na území ČR za období 2018–2022 .....</i>	<i>44</i>
<i>Tabulka 8 Počet skutků spáchaných v souvislosti s krádeží prostou a krádeží vloupáním na území Zlínského kraje za období 2012–2017.....</i>	<i>46</i>
<i>Tabulka 9 Počet skutků spáchaných v souvislosti s krádeží prostou a krádeží vloupáním na území ČR za období 2018–2022 .....</i>	<i>46</i>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Majetkové trestné činy se zaměřením na trestný čin krádeže

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

jmenuji se Petr Obdržálek a tímto bych Vás, zdvořile, chtěl požádat o vyplnění dotazníkového šetření na výše uvedené téma, jenž bude součástí mé bakalářské práce. Cílem tohoto šetření je zjistit, s jakými majetkovými trestnými činy se setkávají příslušníci PČR ve službě nejčastěji a jaké preventivní kroky lze v této oblasti učinit. Dotazník prosím vyplňujte pravdivě, tak aby byl naplněn jeho účel. Veškeré informace jsou anonymní.

Předem děkuji za Váš čas, který jste věnovali k vyplnění dotazníku.

1 Jaké je Vaše pohlaví?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Muž Žena

2 Jaký je Váš věk?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- 18 - 29 let 30 - 39 let 40 - 49 let 50 let a více

3 Jaká je délka Vašeho služebního poměru u Policie České republiky?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- méně než 5 let 5 - 9 let 10 - 14 let 15 - 20 let více než 20 let

4 U které služby Policie České republiky jste služebně zařazeni?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Služba pořádkové policie Služba kriminální policie a vyšetřování - OOK Služba kriminální policie a vyšetřování - OHK
 Jiné (uvedte jaké)..

5 Jaký majetkový trestný čin považujete ve své pozici za nejfrekventovanější?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Zpronevěra   Majetkový podvod   Pojistný podvod   Dotační podvod   Poškození cizí věci
- Neoprávněné užívání cizí věci   Krádež
- Jiné (uvedte jaké) ...

6 S kterou formou trestného činu krádeže se setkáváte nejčastěji?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Krádež prostá   Krádež věci vloupáním   Krádež věci, kterou má jiný při nebo na sobě   Krádež při níž se pachatel pokusí si věc uchovat násilím
- Krádež na území evakuace osob

7 Jaká sankce je dle Vašeho názoru nejvíce vhodná pro pachatele majetkové trestné činnosti?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- Peněžitý trest   Nepodmíněný trest odnětí svobody   Trest odnětí svobody s podmíněným odkladem výkonu   Propadnutí majetku   Obecně prospěšné práce
- Zákaz činnosti   Propadnutí věci   Zákaz pobytu
- Jiné (uvedte jaký) ...

8 Co by dle Vašeho názoru bylo vhodným preventivním opatřením v rámci majetkové kriminality?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- Posílení policejních hlídek   Kamerové systémy   Edukace obyvatelstva   Zlepšení aktivních a pasivních bezpečnostních prvků (trezory, alarmy, ...)
- Žádné takové účinné opatření v současnosti neexistuje
- Jiné (uvedte jaké) ...

9 Působí pohružka trestu preventivní funkci?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Sankce jsou natolik vysoké, aby plně odradili případné pachatele
- Sankce jsou poměrně vysoké a snižují počet případných pachatelů
- Sankce jsou spíše mírné a odradí pouze malé množství případných pachatelů
- Sankce jsou příliš mírné a preventivní dopad na případné pachatele je mizivý

10 Jaká je dle Vašeho názoru nejčastější příčina páchaní majetkové trestné činnosti?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- Špatná ekonomická situace
- Rodinné zázemí
- Vliv okolí
- Volnočasová aktivita – pro zábavu
- Psychická nemoc – kleptomanie či jiná
- Jednání pod vlivem návykových látek
- Jednání motivované nákupem návykových látek
- Gamblerství – splacení dluhu či zisk prostředků k hraní
- Jiná (uveďte jaká) ...

11 Jaká je dle Vaše názoru prognóza vývoje v oblasti majetkové kriminality. Majetkových trestných činů bude:

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Výrazně přibývat
- Mírně přibývat
- Jejich počet zůstane přibližně stejný
- Mírně ubývat
- Výrazně ubývat